

DEN *danske*
STJERNE

November 1983

Årgang 132

Nummer 11

INDHOLD

- 1 Gør kundskab til visdom, *Præsident Marion G. Romney*
- 9 Spørgsmål og svar, *Jack Weyland*
- 14 En sundhedslov som blev givet for 150 år siden,
Gerry Avant
- 17 Tobak og alkohol forbindes med adskillige sygdomme,
Dr. John H. Holbrook
- 19 Efterlevelse af visdomsordet kan være en hjælp
til kræftforebyggelse, *Dr. Charles R. Smart*
- 21 Herrens folk velsignes gennem timelige love,
Roy W. Doxey
- 25 Visdomsordet ændrede mit liv, *Umberto Controzorzi*
- 27 Fodbold og visdomsordet,
Rafael Danton Teixeira da Cunha
- 29 Hvordan det lykkedes mig at holde op med
at drikke kaffe, *Luisa Vitaloni*
- 31 Lad os huske vort vidnesbyrd, *Godofredo Esquerro*
- 33 Elaine Cannon: et dejligt eventyr
- 46 Det fjerde valdhorn simulerer, *Ældste Robert E. Wells*
- 49 Sådan blev jorden til – set med evangeliske
og videnskabelige øjne, *F. Kent Nielsen*

BØRNESTJERNEN

- 1 Kosten der ikke kunne knækkes,
Beverley Swerdlow Brown
- 5 Fra ven til ven
- 8 Bibelens søskendepar, *Agnes Kempton*

På omslaget: Den åbenbaring der er kendt som visdomsordet fik vi for 150 år siden. I denne udgave af Stjernen ser vi nærmere på L&P 89, velsignelser ved at overholde dens forskrifter og i lyset af vore dages lægevidenskab. Sidste dages hellige familier der efterlever visdomsordet lever sædvanligvis længere og har større glæde af livet.
(Billedet på forsiden er fotograføret af Mike Schoenfeld)

Abonnement:

12 numre Dkr. 54,- (inkl. moms og porto)
Betaling over giro 31 20 988 til Nordisk Distributions Center, Smedevangen 9, DK-3540 Lyngby.
United States and Canada: \$ 10.00 (surface mail).

© 1983 by the Corporation of the President of the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. All rights reserved.

Det øverste

Præsidentskab:

Spencer W. Kimball
Marion G. Romney
Gordon B. Hinckley

De tols Råd:

Erza Taft Benson
Mark E. Petersen
Howard W. Hunter
Thomas S. Monson
Boyd K. Packer
Marvin J. Ashton
Bruce R. McConkie
L. Tom Perry
David B. Haight
James E. Faust
Neal A. Maxwell

Rådgivende komité:

M. Russell Ballard
Loren C. Dunn
Rex D. Pinegar
Charles Didier
George P. Lee

Redaktør:

M. Russell Ballard

International Magazines

redaktion:

Larry A. Hiller
Chefredaktør

David Mitchell
Assisterende chefredaktør

Bonnie Saunders
Børnестjernen

Michael Kawasaki
designer

Den danske Stjernes

redaktion:

Jørgen Ljungström
Translation Division
Vodroffsvej 7
DK-1900 København V.

Redaktør af

Den danske Stjernes lokalsider:

Tom Ahlmann Jensen
Rymarksvej 152, 1. th
DK-2100 København Ø

GØR KUNDSKAB TIL VISDOM

Præsident Marion G. Romney
Førsterådgiver i Det øverste Præsidentskab

For nogle år siden kom forfatteren til en artikel om den amerikanske nordpolsforsker, admiral Robert Pearys anstrengelser for at nå Nordpolen, med en analogi som har stor betydning i vor tid:

„På denne tur rejste [admiral Peary] en hel dag mod nord, hans slædehunde holdt en stabil fart. Om aftenen da han så på sine måleinstrumenter for at se hvilken breddegrad han befandt sig på, opdagede han til sin overraskelse at han var langt sydligere end han havde været om morgenen.

Det så ud som om han hele dagen

havde draget mod nord på et kolossalt isbjerg der blev drevet sydpå af en havstrøm.

Somme tider forekommer det mig at vi allesammen står på et sådant isbjerg — vi traver fremad i én retning, mens selve jordoverfladen bevæger os kompromisløst i en anden retning.

Vi bevæger os med umådelig fart og kraft hen imod opdagelser og opfindelser som virker små i sammenligning med Pearys besejring af Nordpolen. Vi har gjort større fremskridt i de sidste 50 år end der er gjort i de foregående 500 år indenfor lægevidenskab, teknologi

**Han havde hele dagen
draget mod nord på et kolossalt isbjerg
som blev drevet sydpå af
en havstrøm.**

Illustration af Robert Noyce

og fødevarerindustri, og vi er i besiddelse af flere materielle goder og mere fremskreden teknik.

Men samtidig ser det ud som om at den grund vi står på bevæger sig stabilt tilbage, ikke ved havstrømmen men på

grund af sociale strømninger der er for enorme og dybe til at vi kan fatte dem og langt mindre øve kontrol over dem.

Når vi kontrollerer vore måleinstrumenter for at finde ud af hvilken breddegrad de menneskelige forhold står

på netop nu i historien, så bliver vi mere overraskede og forfærdede end Peary gjorde når vi opdager at vi befinder os 'langt sydligere' end vore fædre og bedstefædre gjorde.

De første to-trediedele af det 20. århundrede vidner om en enorm tilbagegang i forhold til det 19. århundredes forhåbninger. For netop nu hvor vi har al den nye teknik til rådighed, så vi kan mestre naturen og styre vor egen skæbne, ser det ud som om vi er længere borte fra vore mål end nogen sinde." [Sydney J. Harris, *Deseret News*, 7. jan. 1964, s. 14].

For hver gang jeg læser denne udtalelse synes det mig at Sydney Harris på en udmærket måde har sammenfattet nogle aspekter i den nuværende verdenssituation. Det er rigtigt at menneskeheden på mange områder har større kundskab end den nogen sinde før har haft. „Indenfor lægevidenskaben, teknologien, fødevarerindustrien og med hensyn til udstyr og tekniske metoder og fremgangsmåder vil vi gøre og gør vi til stadighed uovertrufne fremskridt. Det er ikke alene således at kundskaben indenfor disse områder bevæger sig så hurtigt fremad at man knapt kan holde sig informeret om den, selv indenfor et meget lille område, men meget af denne kundskabs anvendelse ændrer bogstavelig talt vor livsførelse.

Vi har også opnået kundskab på andre områder — for eksempel på de områder som har forbindelse med folks personlige adfærd og deres omgang med hinanden. Uheldigvis ser det dog ud til at vi ikke er i stand til at anvende den kundskab vi erhverver os på disse områder, således at vi får særlig megen gevinst af den. Man kunne f.eks. næv-

ne den stadige anvendelse af tobak at den til trods for kundskaben i høj grad øger tilfældene af lungekræft.

Et andet eksempel ses på familieområdet. Til trods for alt hvad vi ved om årsagerne og elendighederne ved skilsmisse, og til trods for det enorme arbejde der udføres af ægteskabsrådgivere og andre velfærdsinstitutioner, så er skilsmisseprocenten stadig stigende.

Det er blot to eksempler ud af mange som kunne citeres for at støtte konklusionen om at når vi kontrollerer vore måleinstrumenter for at se hvilken breddegrad de menneskelige forhold befinder sig på, på dette tidspunkt i historien, så ville vi blive mere forfærdede end Peary når vi opdager at vi er 'langt sydligere' end vore fædre og bedstefædre var".

Det er ikke noget nyt jeg fortæller jer. Vore vanskeligheder er forholdsvis nemme at se og der er givet mange forskellige løsninger til dem. Der er mennesker som sætter deres håb til De Forenede Nationer. Andre argumenterer for at løsningen ligger i uddannelse. Nogle siger at den er afhængig af kundskab til økonomi. Atter andre sætter deres lid til oprustning.

Der er ingen tvivl om at alle disse forslag har deres virkning. Men efter min bedømmelse kan ingen af dem kurere vor skæbnesvangre svaghed — end ikke dem alle tilsammen. Dette siger jeg fordi ikke en eneste af dem, hverken bevidst eller ubevidst, tager denne svaghed i betragtning. Vor skæbnesvangre svaghed er, som allerede nævnt, vor manglende evne til at drage nytte af den kundskab som har forbindelse med vor personlige adfærd og vor omgang med hinanden på lokalt, nationalt og internationalt plan. Det vi allerede har

**Den amerikanske pilot, Charles Lindbergh, sagde:
„Det moderne menneske er nødt til at lade sin videnskabs
materielle kræfter styre af sin Guds
åndelige sandheder.”**

sagt om tobak gælder også umoral, hvilket involverer mange mennesker i verdslige kulturer.

Det samme kunne siges i større eller mindre grad om ærlighed og alle andre moralprincipper. Der er mange menne-

sker i verden som ganske enkelt ikke evner at bruge visdom i anvendelsen af deres kundskab om de filosofier Satan bruger for at gøre os til slaver. Med hensyn til denne indflydelse optræder de nærmest som en frø. Jeg har fået at vi-

de at en frø der pludselig kastes i en gryde varmt vand, omgående vil hoppe op, men hvis den derimod anbringes i en gryde koldt vand og sættes på et komfur, så vil den blive der indtil den koger til døde. Jeg tror nok at mange i denne sammenhæng er ret varme!

Mange mennesker er retteligt kommet til det standpunkt at vort eneste håb er at vende os til Gud og hans love for adfærd. Charles Lindbergh sagde f.eks. at han i sine unge dage troede at „videnskab var vigtigere end både mennesker og Gud” og at „det moderne menneske ikke ville have kraft til at overleve uden en højt udviklet videnskab”. Efter anden verdenskrig tog han imidlertid til Tyskland og så hvad bombardementerne havde betydet for dette land, som havde været førende indenfor videnskaben i verden. „Der,” siger han, „opdagede jeg at dersom denne civilisation skulle fortsætte var det moderne menneske nødt til at lade sin videnskabs materielle kræfter styre af sin Guds åndelige sandheder”. [*Reader's Digest*, Feb. 1964, s. 95—96].

Vi er naturligvis enige i disse almene betragtninger. Men det er med dette som med statistikkerne om cigaretter og lungekræft, og med rapporterne om skilsmisse og umoralitet; det giver ingen resultater. Det har „gudsfrygts skin” men mangler „dens kraft”. [Se 2 Tim. 3:5]. Det ændrer ikke folks personlige vaner eller standser deres jævne bevægelse mod moralsk og filosofisk forfald.

Når jeg tænker på menneskehedens store kundskab, vor fremgang indenfor materielle goder, vore uløste problemer og vor svigtende moral, så kommer jeg til den konklusion at vore problemer ikke i så høj grad skyldes mang-

lende kendsgerninger som manglende visdom. Det vi så desperat har brug for er at indse hvilke egenskaber der gør kundskab til visdom, og så søge at erhverve os den.

I en ordbog skelnes der mellem *visdom* og *kundskab*. Det sidste betegnes som „kendskab til eller en klar forståelse af kendsgerninger”, mens *videnskab* betegnes som „nøjagtig, organiseret og klassificeret kundskab, specielt i forholdet til den fysiske verden”, og *information* defineres som „kommunikeret eller erhvervet kundskab, specielt gennem læsning eller observation”. Visdom adskilles fra disse begreber og siges at være „sund dømmekraft, og evnen til at acceptere kendsgerninger, specielt ved praktisk at anvende dem i levevis og adfærd”. Det er manglen på denne evne der gør at vor generation går tilbage. Udviklingen af denne evne gør kundskab til visdom, og det er én af de velsignelser man får ved at modtage Helligåndens vejledning og ledsagelse når man er indtrådt i Mesterens kirke.

Eftersom kundskab er „kendskab til eller klar forståelse af kendsgerninger” og visdom er „sund dømmekraft og evnen til at acceptere kendsgerninger, specielt ved praktisk at anvende dem i levevis og adfærd”, er det en selvfølge at visdom er et produkt af og afhængig af kundskab.

I Mormons Bog har Guds visdom special forbindelse med hans kundskab. Da Lehi taler om Guds plan for menneskets frelse siger han: „Alt er blevet gjort efter hans visdom, som kender alle ting.” [2 Ne. 2:24]. På samme måde som Guds fuldkomne visdom kommer af hans kundskab til alt, er menneskelig visdom afhængig af kundskab. Men eftersom menneskene ikke

Ideer til hjemmelærere

Punkter som kunne understreges

Hvis du synes kan du nævne disse punkter under dine hjemmelærerbesøg:

1. Menneskehedens problemer skyldes ikke i så høj grad manglen på kendsgerninger som manglen på visdom. Det vi så desperat mangler er at få øje på de egenskaber der gør kundskab til visdom, og så erhverve os dem.
2. Vi vil fortsat være forvirret, uanset hvor megen kundskab vi erhverver os, lige indtil menneskeheden kommer til kundskab om Gud.
3. Udvikling af evnerne til at gøre kundskab til visdom er én af de velsignelser man får ved at modtage Helligåndens vejledning.
4. Dyb ærbødighed for Herren er begyndelsen til visdom.
5. Sund dømmekraft — hvilket er én af visdommens funktioner — og inspiration fra Herren kan og vil ofte kompensere for manglende kendsgerninger, det vil sige for manglende kundskab. Inspiration fra Gud er fuldkommen visdom.

Diskussionshjælp

1. Fortæl hvad du personligt mener om at modtage visdom fra Herren eller om oplevelser i denne forbindelse. Bed familiens medlemmer om at fortælle deres meninger.
2. Findes der nogle skriftsteder eller citater i denne artikel som familien kunne læse højt og drøfte?
3. Ville denne samtale blive bedre hvis du talte med husets overhoved før besøget? Har I et budskab om missionering til husets overhoved fra kvorumslederen eller biskoppen?

ved alt, så er det muligt for dem, således som det allerede er nævnt, at have kundskab om mange ting og stadig mangle visdom — det vil sige, at [kende] kendsgerningerne . . . og deres „praktiske anvendelse i levevis og adfærd“.

Menneskeheden er almindeligvis kommet til kort i deres visdom på to måder. For det første har menneskeheden ikke alle kendsgerningerne og for det andet har menneskeheden ikke evnen til at få et maximalt udbytte af de kendsgerninger de har.

Er der således håb om en bedring? Ja, der findes en udvej. Det gælder for menneskene om at komme til kundskab om den sande og levende Gud.

Salmisten gav os et svar da han sagde: „Herrens frygt er visdoms begyndelse.“ [Sl. 111:10]. Jeg har foretaget nogle undersøgelser for at finde frem til betydningen af *frygt* som ordet her er anvendt. Og jeg kan forsikre jer at salmisten hverken mente skræk, angst, rædsel eller forfærdelse. Hans hensigt var, hvilket ord han end brugte, at udtrykke „dyb ærbødighed“. En mere meningsfyldt version af salmistens udtalelse ville således være: „Dyb ærbødighed for Herren er visdoms begyndelse“.

Lad os et øjeblik tænke på hvad dyb ærbødighed betyder. Ærbødighed er sjælen i sand religion. Den dybt ærbødige tilbeder Gud og nærmer sig ham og alt hvad der vedrører ham med respekt. Han elsker Gud, har tillid til ham, beder til ham, stoler på ham og bliver inspireret af ham. Inspiration fra Herren har altid været og vil altid være tilgængelig for alle mennesker som har dyb ærbødighed for ham.

Folk med en sund dømmekraft —

hvilken er én af visdommens funktioner — får inspiration fra Herren, hvilket ofte kan og ofte virkelig vil kompensere for manglende kendsgerninger, det vil sige mangel på kundskab. Hvis f.eks. en fremmed kommer til et vejkryds og ikke ved hvilken hvad vej han skal gå, så kan han modtage inspiration fra Gud om hvilken beslutning der vil være klogest for ham at tage, og denne beslutning vil være lige så forstandig som hvis han havde haft alle kendsgerninger. Hvorfor? Fordi Gud ved alt. Inspiration fra Gud er fuldstændig visdom.

En sådan inspiration er ikke kun en kompensation for manglende kendsgerninger, men den tilskynder også folk til at de kan disciplinere sig selv og indrette deres personlige adfærd og deres omgang med andre efter de højeste standarder de kender. Det giver med andre ord folk evnen til at skelne visdom fra kundskab.

Der er ingen tvivl om at salmisten var inspireret da han erklærede at dyb ærbødighed for Gud „er visdoms begyndelse“.

Det er klart at man ikke kan nære ærbødighed for et ukendt væsen.

På den anden side er de mennesker som har dybest ærbødighed for Gud også de mennesker der kender ham bedst.

Konklusionen på det hele bliver: Verden mangler visdom i vore dage fordi menneskene ikke kender Gud, end ikke alle dem der forkynder om ham. Menneskeheden vil fortsat være forvirret, uanset hvor megen anden kundskab den erhverver sig, indtil den kommer til kundskab om Gud.

Herren, der kender alt, har forudset vor nuværende tilstand, og for lang tid siden talte han til os gennem sin profet,

Esajas, og erklærede: „Vismænds visdom forgår, de kloges klogskab glipper.” [Es. 29:14. Se også 2 Ne. 27:26]. For at bekræfte denne kendsgerning har han i vore dage sagt at menneskenes visdom skal forgå og deres forståelse slå fejl. Og han har givet en bestemt grund til at de skal miste deres visdom og forsage ham:

„Thi de er afvejet fra mine forordninger og har brudt min evige pagt.

De søger ikke Herren for at indføre hans retfærdighed, men enhver vander på sin egen vej og efter sin egen guds billede, hvis billede er i verdens lignelse.” [L&P 1:15—16].

Herren har også mange gange klart fortalt os hvor vores manglende visdom vil føre os hen. Og jeg forsikrer jer at den tilstand hverken vil blive behagelig eller rar.

Hvis folk søger at opnå visdom i dette liv må de først og fremmest søge Herren, „for at indføre hans retfærdighed”. De må kunne indse at de er utilstrækkelige i sig selv. De må oprigtigt påkalde Gud af deres ganske hjerte. „Søg, så skal I finde” [Matt. 7:7], er et påbud som altid har været og stadig er anvisningen og løftet. Folk som gør dette — og det er den eneste måde det kan gøres på — må komme til kundskab om Gud gennem denne „dybe ærbødighed” som salmisten erklærede er begyndelsen til visdom.

Gud og hans elskede søn, Jesus Kristus, vor Forløser har påny vist sig i denne uddeling, for at menneskeheden kan komme bort fra dette. Han har vist den vej vi skal gå hvis vi vil kende ham. For det første må vi søge ham på den foreskrevne måde — nemlig ved at bede til Gud og studere hans ord som blev givet i fordums tid og i vore dage, men

især dem der er givet i vore dage. Så danne bønner og et sådant studium fører til tro på Gud, den evige Fader, og på hans søn, Jesus Kristus. Det næste skridt er omvendelse. Efter en sådan tro og sand omvendelse følger dåben og modtagelse af Helligånden. Når man accepterer og adlyder disse første grundprincipper og ordinanser, således som de er foreskrevet i Jesu Kristi evangelium, og fortsat indordner sig under Guds bud, så vil man ikke alene danne sig et intellektuelt billede af Gud, men man vil få en personlig kundskab ud fra „dyb ærbødighed”, hvilket er begyndelsen til visdom. Når man har fået en sådan visdom vil man ikke alene for sig selv få en løsning på sine personlige problemer, men hvis man får tilstrækkelig personlig visdom vil menneskeheden også kunne hjælpes til en løsning på de store problemer som denne generation står overfor.

Jeg ønsker oprigtigt at indprente i jeres sjæl og sind at det væsentligste formål med vort medlemskab af kirken er at fremme visdom. Hvis vi ikke kan forstå og påskønne visdommens betydning, den visdom der kommer gennem inspiration fra Herren, så vil vi gå glip af en meget kostbar perle. Gud give at vi ikke må miste den og at vi vil forstå dens betydning gennem inspiration. □

Spørgsmål og svar

Spørgsmål af almindelig interesse besvaret som vejledning, ikke som en officiel tilkendegivelse af kirkens politik.

Spørgsmål: **Hvordan kan man bedst svare når et ikke-medlem siger at vi ikke er kristne?**

Svar:
Jack Weyland —
medlem af præsidentskabet
i South Dakota staven i
Rapid City

For nylig var der én som sagde til en af mine venner, der er medlem af kirken, at han ikke er kristen fordi han er mormon. Jeg har også været ude for dette flere gange. Og hver eneste

gang bliver jeg forbløffet. Jeg svarer i reglen ved at sige: „Men kirken hedder jo Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige. Hver eneste bøn vi beder, beder vi i hans navn. Hver eneste ordinanse vi udfører, bliver udført i hans navn. Vi tror på alt hvad der står i Bibelen om Kristus og vi har yderligere skrifter om Frelseren — Mormons Bog — der er endnu et vidne om Jesus Kristus. Den fortæller om hvordan han viste sig for folk i den nye verden umiddelbart efter sin opstandelse.”

Somme tider er det lige netop hvad den anden har brug for at vide for at forstå at vi er kristne. Men andre gange er det ikke nok. En bekendt som ikke er medlem af kirken svarede, efter at have hørt denne forklaring: „Men du er stadig ikke kristen.” Jeg blev ganske rådvild, så jeg spurgte bare: „Hvordan kan du sige det?” Det der herefter skete var ganske interessant, for vi forsøgte at overbringe hinanden vor mening om hvad kristendom er, og således også om hvad det vil sige at være kristen.

Der gives ikke nogen definition i Bibelen som beskriver hvad der gør folk til kristne. Hvis der var det, så ville der ikke være så mange forskellige kirker — for eksempel nogle som siger at dåben er nødvendig, andre som siger at den ikke er det. Nogle som siger at man skal holde lørdagen hellig, og andre som siger at det er søndagen.

Mange ikke-medlemmer mener at vi står udenfor den kristne verden fordi vi ikke tror nøjagtigt som de tror. Problemet i sådanne tilfælde er hvilken antagelse de grunder deres definition på. Ifølge deres definition er vi ikke kristne. Omvendt kunne vi sige at de ikke er kristne, fordi de ikke tror nøjagtigt som vi. Der findes ingen metode hvorved man kan overbevise sådanne mennesker om at vi er kristne, uden at vi angriber deres fundamentale tro, og noget sådant resulterer kun i fjendtlighed. Som følge deraf bærer jeg ganske enkelt mit vidnesbyrd og håber på at Ånden vil formilde deres hjerter og åbne deres sind.

Det sker at denne metode bærer frugt og den pågældende udtrykker oprigtig interesse i at få løst vore uoverensstemmelser. Sker dette, så forsøger jeg at hjælpe vedkommende til den rette forståelse af vor tro i forhold til hans egen, eftersom Ånden tilskynder mig til det.

Lærdommen om nåde, således som Paulus har fremsat den i nogle af sine breve, er et godt eksempel på deres forestilling angående læren om nåde. Vi tror på at vi frelses gennem Kristi forsoning, men at vi må blive ved med at gøre gode gerninger og blive ved med det til enden, dersom Kristi forsoning skal virke til vores fordel. Dem der kritiserer denne lære siger at Kristi nåde alene er tilstrækkelig, at når vi først har bekendt vor tro på ham, så behøver vi ikke at gøre noget som helst andet for at blive frelst.

Apostelen Paulus skrev til Efeserne: „Thi af nåden er I frelst ved tro; det skyldes ikke jer selv, Guds er gaven; det skyldes ikke gerninger, så nogen kan rose sig.” [Ef. 2:8—9]. Vi tror

naturligvis også at dette er sandt. Men vi tror ikke at Paulus dermed sagde at gerningerne var uden betydning. Det han mener i vers 8 er ganske enkelt at han vil lære os hvor vigtig nåden er og hvor den har sin plads i vores frelse. Jeg forklarer at kong Benjamin siger næsten det samme i Mormons Bog og at der står i hans bemærkelsesværdige tale til sit folk: „Dersom I skulle tjene ham, som har skabt jer fra begyndelsen, og som bevarer jer fra dag til dag ved at give jer ånde, så at I kan leve og røres og gøre efter jeres egen vilje, ja, som endog tager sig af jer hvert eneste minut — jeg siger jer, at dersom I skulle tjene ham af hele jeres sjæl, ville I dog være unyttige tjenere.” [Mosiah 2:21].

Når et medlem af en anden kristen religion argumenterer for at det eneste vi behøver for at blive frelst er at acceptere Kristus som vor Frelser, så henviser jeg gerne til hvad Nephi fortæller os i Mormons Bog: „Thi vi arbejder flittigt med at skrive for at få vore børn og vore brødre til at tro på Kristus og blive forsonet med Gud; thi vi ved, at *trods alt, hvad vi formår at gøre*, så er det dog af nåde, at vi er frelst.” [2 Ne. 25:23. Fremhævelse tilføjet].

Denne ene sætning *trods alt, hvad vi formår at gøre*, er yderst vigtig. Det er gennem Kristi forsoning vi bliver frelst, men det er nødvendigt for os at holde budene og indgå de ordinanser Gud har forordnet — med andre ord, vi må gøre alt hvad vi kan for at drage nytte af betingelserne for Kristi forsoning.

Jeg forklarer også at vi accepterer hvad der står om nåde, tro og gerninger i Bibelen i sin helhed, og ikke kun

nogle få udvalgte skriftsteder som ofte mistydes. Derfor tror vi også at gerninger er vigtige. Jeg påpeger at Jacob skrev:

„Hvad nytter det, mine brødre! om en siger, han har tro, når han ikke har gerninger? Kan troen måske frelse ham?

Hvis en broder eller søster mangler klæder og dagligt brød,

og en af jer siger til dem: ‚Gå bort i fred, klæd jer varmt og spis jer mæt,‘ men ikke giver dem det, legemet behøver — hvad nytter det så?

Sådan er det også med troen; hvis den ikke har gerninger, er den i sig selv død.

Men nu kunne en sige: ‚Du har tro, jeg har gerninger.‘ Så vis mig din tro uden gerninger, og jeg vil gennem mine gerninger vise dig min tro . . .

men ønsker du, tankeløse menneske, bevis for, at tro uden gerninger er gold? . . .

Ligesom legemet er dødt uden ånd, således er jo også troen død uden gerninger.” [Jakobs Brev 2:14—18, 20, 26].

Det er uheldigt at ikke-medlemmer ikke har Mormons Bogs definition på Jesu Kristi evangelium, en definition som Frelseren selv giver i 3 Ne. 27. Her siger Frelseren hvad ægte kristendom er:

„Se, jeg har givet jer mit evangelium, og dette er det evangelium, som jeg har givet jer — at jeg kom til verden for at gøre min Faders vilje, fordi min Fader sendte mig.

Og min Fader sendte mig, for at jeg kunne blive løftet op på korset, og efter at jeg havde været opløftet på korset, at jeg da kunne drage alle mennesker til mig, så at ligesom jeg har væ-

ret opløftet ved menneskene, således skulle menneskene opløftes ved Faderen til at stå frem for mig *og dømmes efter deres gerninger*, enten de er gode eller slette.

Og af denne grund er jeg blevet opløftet; derfor vil jeg i overensstemmelse med Faderens magt drage alle mennesker til mig, for at de kan blive *dømt efter deres gerninger*.

Og det skal ske, at den, der omvender sig og bliver døbt i mit navn, skal blive fyldt; og dersom han holder ud indtil enden, se, da skal jeg frikende ham for min Fader på den dag, da jeg skal stå og dømme verden . . .

Intet urent kan indkomme i hans rige; derfor indgår ingen til hans hvile, uden de, der har vasket deres klæder i mit blod som følge af deres tro og omvendelse fra alle deres synder samt deres trofasthed indtil enden.

Og dette er befalingen: Omvend jer, alle jordens ender, og kom til mig og bliv døbt i mit navn, så I må blive herliggjort ved at modtage den Helligånd, så at I må stå uplettede for mig på den yderste dag.

Sandelig, sandelig siger jeg jer, dette er mit evangelium, og *I ved, hvad I skal gøre i min kirke; thi de gerninger, I har set mig gøre, skal I også gøre; thi det, som I har set mig gøre, skal I også gøre . . .*

Hvad slags mænd burde I da ikke være? Sandelig siger jeg jer: som jeg er.” [Vers 13—16, 19—21, 27. Fremhævelse tilføjet].

Det er derfor klart at vi som Jesu Kristi tilhængere har meget at gøre. Gerninger som kræver mere end blot at acceptere ham som Frelseren og Forløseren.

Det er også klart at vi kan gøre det-

te, på grund af Guds nåde og på grund af vor tro. I Mormons Bog står en fundamental udtalelse om hvad dette arbejde er — om vore ansvar og muligheder som kristne når vi har accepteret Jesus Kristus som vor Frelser:

„Efter mange dages forløb var der samlet et stort antal i Mormon for at høre Almas ord. Ja, alle, der troede på hans ord, var samlede for at høre ham. Og han lærte dem og prædikede for dem om omvendelse, forløsning og tro på Herren.

Og han sagde til dem: Her er Mormons vande . . . og eftersom I nu ønsker at komme ind i Guds fold og kaldes hans folk og er villige til at bære hinandens byder,⁵ så de bliver lette,

ja, og er villige *til at sørge med dem, som sørger og trøste dem, der har trøst behov og stå som Guds vidner* til alle tider, i alle ting og på alle steder, hvor I skulle befinde jer, ja til døden, så I kan blive forløst af Gud og blive regnet til dem, der hører til den første opstandelse, så I må have det evige liv,

så siger jeg jer, at dersom dette er jeres hjertes ønske, hvad har I da imod at blive døbt i Herrens navn *som et vidnesbyrd for ham, at I har indgået en pagt med ham, at I vil tjene ham og holde hans bud*, så han i rigere mål kan udgyde sin Ånd over jer.” [Mosiah 18:7—10. Fremhævelse tilføjet].

Og idet Alma døbte en af dem sagde han: „Helam, med fuldmagt fra den almægtige Gud døber jeg dig *som et vidnesbyrd om, at du har indgået en pagt om at tjene ham indtil døden med hensyn til det dødelige legeme*, og må Herrens Ånd blive udgydt over dig og må han skænke dig det evige

liv gennem forløsningen ved Kristus, som han har beredt fra verdens begyndelse.” [Mosiah 18:13. Fremhævelse tilføjet].

Det er tydeligt at hvis vi virkelig accepterer Frelseren, vil vi indgå en pagt med ham om at ville hjælpe ham med at udføre hans arbejde — for eksempel bære hinandens byrder, trøste hinanden, vidne om Kristus og holde hans bud.

Når jeg har forklaret dette, har mine venner eller bekendte måske andre spørgsmål om tro eller andre synspunkter med hensyn til lærdommene. For hver af de store forskelle der er i vore definitioner på hvad kristendom er, forsøger jeg at gøre det samme som jeg gør under diskussioner om nåde, tro og gerninger, alt efter hvad Ånden vejleder mig til og som jeg har forberedt mig på det. [Med hensyn til påstande om at vi tilbeder profeten Joseph Smith — en anden almindelig misforståelse — se ældste Robert E. Wells tale til generalkonferencen, okt. 1982]. Hvis jeg ikke er parat til at drøfte en meningsforskel, så tager jeg spørgsmålet til mig som en udfordring til at forberede mig på at besvare det — for der vil højst sandsynligt komme en anden lejlighed til det. Om ikke med den samme så dog med en anden.

Dette er virkelig Jesu Kristi evangelium. Vi har lært hvad det vil sige at være *kristne* i ordets sandeste betydning. Vi tilhører Jesu Kristi kirke som er gengivet til jorden for at være med til at berede vejen til Frelserens andet komme. Han er overhovedet for denne kirke og han taler til vor profet. □

En sundhedslov som blev givet for 150 år siden

Gerry Avant

Visdomsordet, som har øvet indflydelse på millioner af sidste dages helliges tilværelse lige siden kirkens første dage, blev givet for 150 år siden.

Det begyndte alt sammen i 1833 med et gulv der var fyldt med tobakspletter i et værelse i Kirtland, Ohio, og en bemærkning fra profeten Joseph Smiths hustru, som inspirerede profeten til at stille Herren et spørgsmål. Svaret på dette spørgsmål blev den åbenbaring der er kendt som visdomsordet og som nu står i Lære og Pagter, afsnit 89.

Visdomsordet har ikke altid stået i afsnit 89 i Lære og Pagter. I 1835-udgaven stod det i afsnit 80 og i 1845 udgaven stod det i afsnit 81. Det blev afsnit 89 i 1876 udgaven.

Denne befaling har i halvandet århundrede sat kirkens medlemmer i stand til at leve længere og nyde mere glæde ved livet.

„Jeg tror, at jeg er lige så godt bekendt med de omstændigheder der førte til at vi fik åbenbaret visdomsordet, som noget menneske i kirken, skønt jeg

ikke var til stede så jeg kunne være vidne til det,” sagde præsident Brigham Young i 1868.

Præsident Young fortalte at profeten og hans hustru, Emma, havde en lejlighed som hørte til Newell K. Whitneys forretning. Deres køkken lå lige under det værelse hvor Joseph Smith modtog åbenbaringer og instruerede brødrene i den første „Profeternes Skole”.

„Brødrene kom hertil hundrevis af kilometer fra, for at afholde skolen i et lille lokale der formodentlig højst har været 3x4 meter,” sagde præsident Young. „Når de samledes i dette lokale efter morgenmaden tændte de straks deres piber, og mens de røg talte de om rigets storslåede begivenheder, idet de spyttede overalt i lokalet. Når de ikke længere havde piben i munden tog de et stort stykke skråtabak.

Det skete ofte at profeten blev indhyllet i tobaksrøg når han kom ind i skolen for at give instruktioner. Dette, sammen med profetens hustrus beklagelser over at skulle gøre det snavsede gulv rent, fik ham til at tænke over sa-

Illustreret af John Falter

**Joseph modtog åbenbaringerne
og instruerede brødrene i den
første Profeternes Skole.**

gen og spørge om Herrens mening med hensyn til ældsternes tobaksvaner, og resultatet af denne henvendelse til Herren blev den åbenbaring der er kendt som visdomsordet." [Journal of Discourses, 12, 12. bind, s. 158].

Selskabslivet og handelsaftaler som de fandt sted først i 1800-tallet opmuntrede ikke til en positiv indstilling overfor visdomsordet. Spiritus, tobak, kaffe og te blev betragtet som nødvendigheder, og blev ofte benyttet som betalingsmidler i det 19. århundrede.

Oftede indgik det i kontrakter at der skulle skaffes whisky, tobak, kaffe eller te som en del af lønnen eller som betaling af gæld. Størstedelen af det kød pionererne brugte i husholdningen fik de fra præriens vilde dyr eller de enorme kvægflotte, og det var noget de spiste til hvert måltid. Derfor var det vanskeligt for nogle at acceptere den nye åbenbaring om at kød skulle nydes sparsomt.

Der var mange der ikke betragtede åbenbaringen som en befaling før den 9. september 1851, da præsident Young erklærede den som sådan til en generalkonference. [Millennial Star, 1. febr. 1852]. Joseph Smith erklærede imidlertid i History of the Church, 2. bind, s. 482, at medlemmerne til et hovedmøde i kirken, den 28. maj 1837 „enstemmigt vedtog at vi ikke vil nyde fællesskab med noget ordineret medlem som ikke vil overholde eller som ikke overholder visdomsordet således som det bogstaveligt er ment."

I en artikel i *Juvenile Instructor*, den 15. nov. 1892, bemærkede præsident George Q. Cannon at mange kirkemedlemmer ikke syntes „at være opmærksomme på hvor vigtige disse love er som vedrører legemets velbefindende

og bevarelsen af sundhed og styrke. De klammer sig til deres gamle traditioner og har tilsyneladende vanskeligt ved at ryste dem af sig".

Præsident Cannon gav dem derpå et løfte: „Dagen vil engang komme hvor Guds folk vil være hævet over alle andre folk på jordens overflade, både fysisk og mentalt . . . vi har fået løfte om at vi vil leve mere velbeholdt end der er sandsynlighed for at andre folk vil kunne, men løfterne bygger på særlige betingelser som må overholdes. Overholdes disse, vil løfterne træde i kraft."

Statistikker viser at løftet er blevet efterkommet. Tilfældene af lungekræft er f.eks. i Utah, hvor 70 % af befolkningen er sidste dages hellige, ca. 65 % lavere end i det øvrige USA. Ikke-mormonerne i Utah har omtrent samme antal tilfælde af lungekræft som resten af nationen. Utahs sundhedsstyrelse siger i sin rapport at hver person i 1980 røg gennemsnitligt 6 + cigaretter pr. dag, det nationale gennemsnit var 53 % højere — ti pr. dag. Statistikker viser også at de mennesker der efterlever visdomsordet har færre tilfælde af hjerteanfald, hjerneblødninger og andre livstruende sygdomme. Tilfældene af dødsfald som følge af hjerteslag blandt Utahs mormoner er f.eks. 35 % lavere end gennemsnittet i det øvrige USA. □

Gerry Avant — Church News

Tobak og alkohol forbindes med adskillige sygdomme

Dr. John H. Holbrook

Lægevidenskaben har dokumenteret at for tidlig svækkelse og død, på grund af alvorlige lidelser — bl.a. blodpropper i hjertet, kræft, emfysem, kronisk bronkitis og skrumpelever står i forbindelse med nydelsen af tobak og alkohol. Selv om det er mindre kendt, så har studier vist at disse stoffer også har en dårlig indvirkning på nervesystemet.

En brændende cigaret er en miniatu-refabrik der producerer adskillige tusinder kemikaller. Et menneske der ryger en pakke cigaretter om dagen inhalerer mere end 50000 gange på et år, og således overfører han en lang række stoffer i de livsvigtige organer, bl.a. hjernen. Cigarettrøg indeholder f.eks. nikotin og kulilte samt blåsyre, som alle har en ødelæggende virkning på nervesystemet.

Nikotin virker både stimulerende og deprimerende på nervesystemet og har en indirekte skadelig virkning på mange andre organers funktioner. Man mener at det spiller en væsentlig rolle for tobaksindustrien, idet det udvikler en afhængighed af tobaksprodukter.

Kulilte er en giftgas der hæmmer ilten i at blive transporteret rundt til cellerne. Cigaretrygere har fra 2 til 15 gange så megen kulilte i deres blod som ikke-rygere. Selv et meget lavt indhold af kulilte i blodet kan svække de intellektuelle funktioner og koordineringen af de finere bevægelser.

Blåsyren er en giftig gasart der hæmmer cellerne i at ånde og er årsag til et for lavt niveau af ilt inde i cellerne.

Cigaretrygning øger risikoen for forsnævrede blodkar i hjerne og hjerte og for blodpropper i hjerte og hjerne. Disse forstyrrelser i blodkarene kan betyde at der ikke føres tilstrækkelig med ilt til hjernen, og føre til pludselige slagtilfælde. Kvinder der både ryger og bruger p-piller er mere end 20 gange så meget udsat for at få en særlig form for hjertelammelse. Emfysem og kronisk bronkitis, som er forårsaget af rygning kan betyde at hjernen kommer til at mangle ilt og samler et overskud af kul-dioxyd. Dette fører til en forstyrrelse i hjernefunktionen, hvilket kan resultere i sløvhed eller bevidstløshed. Tobaksindvirkning på livmoderen kan være

skadeligt for det ufødte barns nervesystem. Kvinder der ryger under graviditeten kan føde mindre børn end mødre der ikke ryger. Det forsinker fostrets udvikling på alle områder — bl.a. påvirker det hovedets størrelse. Studier gennem længere tid har vist at børn der bliver født af kvinder der ryger under graviditeten også er beskadiget i deres intellektuelle vækst, deres følelsesmæssige udvikling og deres adfærd, i sammenligning med børn der er født af mødre der ikke ryger. En britisk undersøgelse af adskillige tusinde kvinder der røg under svangerskabet har vist at deres 11-årige børn var flere måneder bagefter med hensyn til læsning, matematik og almindelige evner, sammenlignet med børn født af kvinder som ikke røg under svangerskabet.

Det må konkluderes at tobaksrygning griber forstyrrende ind i nervesystemets struktur og funktion. Tobaksrøg indeholder yderligere utallige stoffer som endnu ikke er tilstrækkeligt undersøgt, men som man må forvente virker skadeligt på nervesystemet. På hvilken måde de er skadelige er endnu et ubesvaret spørgsmål.

I modsætning til tobak indeholder alkohol et enkelt stof som har medicinsk betydning, nemlig ætylalkohol. Det nedsætter nervesystemets funktioner. Ætylalkohol griber ind i evnerne til at lære, det nedsætter bedømmelsesevnen og griber forstyrrende ind i tænkeevnen. En akut beruselse har forskellige virkninger der kan variere fra utydelig tale, manglende evne til at koordinere bevægelser og til bevidstløshed og død. Afvænnelse fra alkohol kan resultere i rystelser, sansebedrag, slagtilfælde og død på grund af læsioner, infektiøse eller kredsløbsforstyrrelser. Efter-

som alkoholikere sjældent spiser varieret kost vil de ofte udvikle sygdomme som f.eks. b-vitaminmangel, samt beriberi, skørbug og blodmangel, hvilket altsammen kommer af mangelfuld kost.

Dette påvirker almindeligvis det ydre nervesystem, rygmarven og hjernen. Alkoholisme kan medføre neurologiske sygdomme, som man ikke kender så meget til, men som kan resultere i delvis eller generel hjernesvind.

I de senere år har man lært meget om alkoholens skadelige indvirkning på fostre. De alvorligste virkninger ses på spæde børn hvis mødre er alkoholikere. Disse spædbørn kan udvikle alvorlig evnesvaghed samt mange andre handicaps fra fødselen. Eftersom man ikke med sikkerhed kan sige hvor megen alkohol en mor kan drikke før det påvirker fosteret, anbefaler lægerne at kvinder holder sig fra alkohol under graviditeten.

Både tobak og alkohol er tilvænningsstoffer. Størstedelen af de nuværende cigaretrygere kunne godt tænke sig at holde op med at ryge, men det lykkes for mindre end 20 % af dem der i øjeblikket forsøger. Symptomerne ved tobaksafvænnelse er så karakteristiske som tobakshunger, rastløshed, søvnforstyrrelser, påvirkning af de intellektuelle funktioner, nedsat puls og et ændret hjernevæv. De fysiske forandringer varer i reglen kun nogle få dage, mens de psykiske symptomer kan vare meget længere.

Den tilvænnelse der sker når man ryger, og drikker alkohol, betyder at forbrugerne af disse stoffer må betale en meget høj pris både følelsesmæssigt, socialt og intellektuelt.

Til slut må det siges at tobak og alko-

hol medfører utallige dårlige virkninger på fosterets, barnets og den voksnes nervesystem. Dem der afholder sig fra disse stoffer vil med større sandsynlighed kunne udnytte deres hjernefunktion og dertil „finde visdom og store skatte af kundskab” [Se L&P89:19]. □

Dr. Holbrook der er professor i intern medicin ved University of Utah, er redaktør for U.S. Surgeon General's Report on Smoking and Health [Kirurgernes tidsskrift om rygning og sundhed], samt konsulent for The National Cancer Institute.

Efterlevelse af visdomsordet kan være en hjælp til kræftforebyggelse

Dr. Charles R. Smart

Selv om visdomsordet blev givet i 1833, med sine oplysninger om at tobak, alkohol, hede drikke og overdrevent brug af kød ikke er godt for mennesket, så er det kun indenfor de sidste 30 år at videnskaben i overvældende grad har ført beviser til støtte for denne visdom. Dette gælder især kræftproblemet.

I de sidste 5 år er der skrevet utallige videnskabelige artikler om de få tilfælde af kræft blandt mormoner og den lave procent af kræfttilfælde i Utah, hvor 70 % af befolkningen er medlemmer Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige.

Det er interessant nok at mange af disse undersøgelser er foretaget af forskere udenfor Utah, mennesker der ikke er medlemmer af kirken. Mange af disse forskere har opdaget at de forskrifter der gives i visdomsordet netop er den metode hvorved man undgår de store risici for at få kræft. For tiden skyldes 20 % af alle dødsfald i De forenede Stater kræft, og antallet skønnes at være ca. 440.000 dødsfald pr. år.

I Utah findes den laveste procent af alders- og kønsbestemte kræftdødelighed som findes i staterne i USA.

De kræfttilfælde der er færrest af er dem der har forbindelse med anvendelse af tobak, hvor dødelighedsprocenten

ten er mere en 48 % lavere end resten af De forenede Stater.

Mange undersøgelser har vist at risikoen for at få kræft er større hos rygere end hos ikke-rygere, og at chancen for at få kræft er størst de steder i legemet som er i direkte kontakt med røgen, som f.eks. munden, tungen, svælget, luftrøret, spiserøret og lungerne.

Det er dog interessant at selv andre steder på legemet, som ikke direkte er i kontakt med røgen også påvirkes stærkt. For eksempel har rygere 5 gange så stor chance for at få blærekræft, dobbelt så stor chance for at få kræft i nyrerne og 1,7 gange så stor chance for at få kræft i bugspytkirtlen, som ikke-rygere.

Kræfttilfælde som har stærk forbindelse med rygning, som f.eks. kræft i lungerne, munden, tungen og luftrøret, kan forebygges mere end 90 % hvis man ikke ryger.

[Mens man tidligere har sagt at ikke-rygere som indånder røg var uden for fare, så har undersøgelser for nylig vist at der er en øget risiko for alle som indånder røg. Det er kun et spørgsmål om i hvor høj grad — jo større mængde røg der indåndes des større er risikoen for at få kræft].

Mange af de kræfttilfælde som har forbindelse med rygning står også i forbindelse med indtagelse af alkohol, især hvor det gælder kræft i munden, på tungen, i luftrøret, spiserøret og maven. Eftersom disse to ting har så stor forbindelse med hinanden har det været vanskeligt at adskille virkningen af de to stoffer i de statistiske undersøgelser af kræfttilfælde.

I de sidste 3—4 år har man foretaget undersøgelser der synes at bevise at kræft i blære og bugspytkirtlen har for-

bindelse med kaffedrikning. Dette er man ved at bekræfte ved en række forskellige undersøgelser i De forenede Stater, men det er endnu ikke endeligt fastslået.

Det er også blevet antydnet at vævsygdomme i brystet hos kvinder står i forbindelse med kaffedrikning. Nogle undersøgelser har vist at der er en øget risiko for brystkræft hos kvinder der har bindevævsygdomme i brystet, dette gælder dog formodentligt kun en mindre gruppe kvinder med en særlig type vævsygdomme. Disse forhold bliver yderligere undersøgt i forsøg på at bekræfte disse indledende studier.

Udover at bandlyse anvendelsen af tobak og alkohol, så siges der også i visdomsordet at man skal nyde kød sparsomt. Visse kræfttilfælde har vist sig at skyldes et overdrevent forbrug af kød, navnlig kræft i tyktarmen og endetarmen, hvilke er de to kræftlidelser som er mest udbredt i De forenede Stater. Nogle undersøgelser har også vist at indtagelsen af kost med et højt fiberindhold kan mindske risikoen for kræft i tyktarmen og endetarmen.

Jo mere overvægtige kvinder er des større chancer har de for at få brystkræft, og det har vist sig at have en vis forbindelse med kolesterol, som påvirkes ved indtagelsen af animalsk fedt.

Risikoen for brystkræft nedsættes ved børnefødsler før det fyldte 25. år og formodentligt også ved at amme, skønt man nu opfordrer mere til det sidste fremfor det førstnævnte.

Selv om nyhedsmediernes og andre beskæftiger sig med de vigtige påvirkninger der kommer gennem erhverv og ydre påvirkninger der kan forårsage kræft, så er det langt vigtigere at overveje en forebyggelse af kræft i menne-

skenes levemåde og i sunde, personlige og interne omgivelser.

Kampen mod kræft er ikke gået i stå. Der gøres stadig fremskridt, man identificerer årsager, og overlevelsesmulighederne er blevet bedre. □

Doktor Smart, som er direktør for The Cancer Department for The American College of Surgeons, er kirurgisk overlæge på LDS-hospitalet i Salt Lake City, og tilknyttet både The National Cancer Society og The American Joint Commission on Cancer.

Herrens folk velsignes gennem timelige love

Roy W. Doxey

Sidste dages hellige er klar over at de repræsenterer Herren i dag således som hans folk gjorde det i Bibelens tid — lige fra Adams tid til den tid hvor disciplene blev udvalgt af Herren selv. Profeten Joseph Smith har gennem åbenbaring modtaget sandheder som var kendt i fordums tid af pagtens folk, men de er åbenbaret med større tydelighed. Et eksempel på dette er den åbenbaring der er kendt som visdomsordet og som blev givet den 27. februar 1833.

Inspirerede profeter har altid modtaget love til gavn for deres timelige velfindende, såvel som kundskab der kunne lede til evig frelse. Således har Herren som en indledning til denne åbenbaring lagt vægt på både timelig og åndelig frelse: „Alting er åndeligt for mig, og jeg har aldrig givet jer . . . en

lov, som var timelig. . . thi mine befallinger er åndelige.” [L&P 29:34—35].

Israelitterne fik forbud mod at spise visse fødevarer, blandt andet på grund af de forhold de levede under. Et andet bemærkelsesværdigt eksempel, udover Moseloven, var det som Daniel og hans venner oplevede. Mens de var i fangenskab fik de tilladelse til at spise noget andet mad end „kongens mad eller den vin, kongen drak” — nemlig grøntsager og vand. De blev sundere end deres erobrere og Gud gav dem „kundskab og indsigt i al skrift og visdom”. [Dan. 1:17].

Når det moderne visdomsord efterleves, giver det timelige og åndelige velsignelser. Det lønner sig at spise passende mad og afholde sig fra skadelige stoffer, udover at holde budene. De tre første vers af Lære og Pagters afsnit

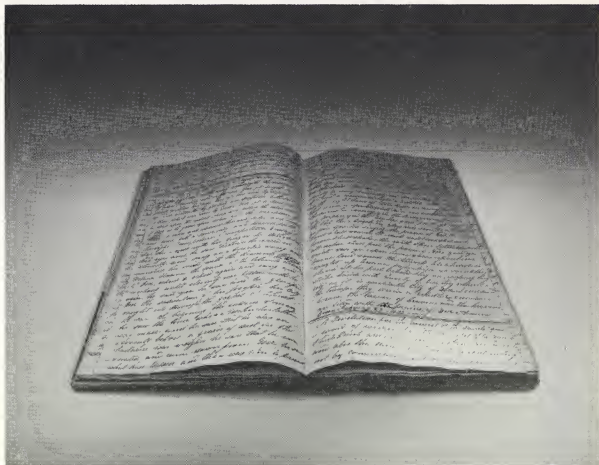
89 beskrives i forordet som en „åbenbaring, givet gennem profeten Joseph Smith“. I det andet vers står der: „Sendt med hilsen, ikke som befaling eller tvang, men som åbenbaring og visdoms ord . . .” [Se L&P 89:2].

Da visdomsordet blev givet var der mange som mente at det ikke gjaldt dem, på grund af denne indledende sætning. Hvorfor har Herren givet denne åbenbaring uden nogen særlig an-

visning om at det var en befaling — et krav?

Ældste John A. Widtsoe, som var medlem af De tolv Kvorum fra 1921—1952, mente at de vanskelige forhold som de første hellige levede under, specielt efter at kirken var flyttet vestpå, udgjorde svaret på dette spørgsmål:

„I disse grænseområder var der sædvanligvis masser af mad, men den

1833 udgaven af „Befalingernes Bog” danner grundlag for vore dages Lære og Pagter og bl. a. visdomsordet. Denne bog findes på engelsk i kirkens historiske afdeling i Salt Lake City.

var sjældent særlig varieret. Der var først og fremmest kød. De havde næsten ingen korn, og de fik sjældent grøntsager og frugt. Som en stimulans måtte de ofte ty til hjemmebryggede alkoholiske drikke, skønt der ikke var mange eller måske slet ingen der blev beruset. Dertil kom tobakken, som for det meste blev tygget, samt te og kaffe.

Disse stoffer var almindelige og blev frit benyttet når man havde dem. De lindrede naturligvis ikke permanent legemlige smerter, hvilket for en stor del skyldtes manglen på korrekt lægekundskab." [*Joseph Smith, Seeker After Truth, Prophet of God*, s. 198. Bookcraft, 1951,]

Præsident Joseph F. Smith har også givet et svar på dette spørgsmål, idet han har sagt:

„Grunden til at visdomsordet blev givet — ikke som ‚befaling eller tvang‘ var at på det tidspunkt, i det mindste hvor denne befaling blev givet, ville den have bragt alle mændene under fordømmelse, eftersom de var afhængige af disse skadelige ting. Derfor var Herren nådig og gav dem en chance for at overvinde denne vane før han satte dem under loven." [*Conference Report*, okt. 1913, s. 14].

En anden som har været medlem af De tolv Kvorum fra 1846—1869, Ezra T. Benson har sagt: „Lad os antage at Gud havde givet visdomsordet som en befaling, hvor mange af os ville så have været her? Jeg ved det ikke, men han gav det hverken som befaling eller tvang, men gjorde opmærksom på at det ville være ham til behag at hans folk adlød dets forskrifter. Burde vi så ikke forsøge at behage vor himmelske Fader ..?“ [*Journal of Discourses*, 11:367, 7. april 1867].

Under præsident Brigham Youngs ledelse fik de hellige en anmodning med disse ord:

„Hvorfor ikke styre appetitten, så vi kan underlægge den Kristi lov? Men hvordan er det? Hvorfor sige: ‚Jeg er nødt til at have noget tobak, om jeg så skal blive fordømt for det.‘ Eller: ‚Jeg er nødt til at have mig en kop te, om jeg så skal blive fordømt for det.‘ Eller ‚Jeg er nødt til at have dit eller dat, om jeg så kommer i helvede på grund af det.‘ Det er det samme som at sige til vor himmelske Fader: ‚Jeg bryder mig ikke om hvad du siger, jeg vil ikke adlyde dine bud, men jeg har min egen facon og følger mine egne lyster. Min appetit skal passes og plejes, selv om det bliver på bekostning af dit behag.‘ Lad os ikke følge denne kurs, men i stedet lytte til den Ånd Gud har givet alle mennesker, og som lærer os det rette og hvordan vi skal undgå det forkerte, og derpå sige til vor appetit, vore tilbøjeligheder, vort temperament, ja til hele legemet: gør nu som jeg befaler dig, jeg er lederen, general i Kristi hær og jeg ønsker at blive adlydt." [*Journal of Discourses*, 9:257, 16. marts 1862].

To medlemmer af De tolv Kvorum mindede nogle år senere de hellige om at præsident Young til en generalkonference havde erklæret at visdomsordet var en befaling. [Brigham Young jun., *Millennial Star*, 57:82, 7. febr. 1855; Francis M. Lyman, *Conference Report*, okt. 1908, s. 55].

Visdomsordet er ikke altid blevet efterlevet af alle kirkens medlemmer, siden det blev åbenbaret. „Ikke som befaling eller tvang,“ lyder de ord som syntes at retfærdiggøre den afslappede holdning mange i den første tid havde til visdomsordet.

Den inspirerede indledning til åbenbaringen omtaler visdomsordets formål: „Som åbenbaring og visdomsord, der påviser Guds vilje og orden angående de helliges timelige frelse i de sidste dage.

Givet som et princip med en forjættelse og afpasset efter de svages evne, ja, de allersvageste blandt alle de hellige, som er eller kan kaldes hellige.” [L&P 89:2, 3].

De trofaste hellige som holdt ud og efterlevede denne lov — selv om det var vanskeligt at aflægge deres gamle vaner og at nogle tilsyneladende mente at det ikke var en befaling — modtog utallige velsignelser, således som de trofaste hellige også gør det i dag. De modtog ikke alene timelig frelse [sundhed, økonomisk tryghed osv.] og åndelig frelse [„visdom og store skatte af kundskab, ja, endog skjulte skatte”], men de opdagede at Herrens vilje ikke er umulig at adlyde. De accepterede at Herrens vilje er det samme som en befaling, ligesom vi gør det i dag. [vers 2].

„Ikke enhver, der siger til mig: ‚Herre, Herre!’ skal komme ind i Himmeriget, men den, der gør min himmelske Faders vilje.” [Matt. 7:21. Fremhævelse tilføjet].

Under den syvende præsidents ledelse, præsident Heber J. Grant [1918—1945], blev der lagt større vægt på kirkemedlemmernes behov for at adlyde denne „Guds vilje og orden angående de helliges timelige frelse i de sidste dage”. [L&P 89:2]. Han understregede ofte den kendsgerning at åbenbaringen var en befaling.

Men længe før den tid, dengang ældste John Taylor efterfulgte præsident Brigham Young som præsident for kir-

ken, blev Lære og Pagter samt Den kostelige Perle fremlagt ved en general-konference for at kirkens medlemmer kunne acceptere dem. Der var frataget og tilføjet noget i disse to skrifter, derfor mente Det øverste Præsidentskab at de skulle godkendes af kirkens medlemmer. Ved fremlæggelsen af disse skrifter til konferencen blev følgende ord sagt som forpligtede medlemmerne til at adlyde: „Accepter bøgerne og deres indhold som Guds ord der forpligter os som folk og som kirke.” [Journal History, 10 okt. 1880].

Herren har været barmhjertig overfor sit folk i tidligere tider, men kirkens ledere og hengivne forældre har gennem årene været i stand til at øge lydigheden mod denne befaling, som har givet de trofaste utallige velsignelser. Sidste dages hellige er kendt som et folk der er interesseret i deres timelige velbefindende såvel som i deres åndelige frelse. De er ofte kendt i verden som folk der hverken drikker alkohol, ryger, drikker kaffe og te eller bruger narkotika.

Profeten Ezekiel profeterede om Guds folk i de sidste dage, når han ville samle israelitterne fra alle nationer. Gud ville kunne kendes ved den måde hans folk levede på: „Og folkene skal kende, at jeg er HERREN, lyder det fra den Herre HERREN, når jeg helliger mig på eder for deres øjne.” [Ez. 36:23].

□

Lederen af kirkens korrelationsprogram, bror Doxey, er forfatter til „Word of Wisdom Today”, og tidligere ansvarshavende for undervisningen i religion ved Brigham Young Universitetet i Utah.

Visdomsordet ændrede mit liv

Umberto Controzorzi

En søndag mens jeg sad foran fjernsynet med mine cigaretter og den sædvanlige flaske vin, ringede det på døren. Da jeg lukkede op så jeg to unge mænd i mørkt tøj, de havde et navneskilt på så man kunne se at de var missionærer. Det værelse jeg inviterede dem ind i var fyldt med røg og duftede af spiritus, men de lod sig ikke afskrække og begyndte at stille mig spørgsmål om min tro. Troede jeg på Gud?

Det fik mig til at standse op og tænke mig om et øjeblik. Selv om jeg var døbt som lille havde jeg aldrig været kirkegænger — jeg mente ikke at religion var det værd. Jeg troede mere på min samvittighed og på at man måtte være ærlig overfor sine medmennesker. Alligevel overraskede jeg mig selv ved at svare ja på deres spørgsmål. De fortsatte med at fortælle mig om Joseph Smith og evangeliets gengivelse og alt imens var det som om jeg havde hørt deres ord før. Jeg fik en ubeskrivelig følelse og jeg kom til at holde af disse un-

ge mennesker. Da de bad en bøn begyndte jeg at græde og mit hjerte svulmede som om det skulle bryde.

Vi traf aftale om at mødes den følgende tirsdag og i mellemtiden passerede mit liv revy for mig. Jeg havde afholdt

mig fra spiritus lige til jeg var 20 år. Men en forretning der slog fejl og økonomiske vanskeligheder sammen med min hustrus sygdom og efterfølgende re-creation i to år på et fjertntliggende hospital, gjorde at jeg kom i en dyb, personlig krise. Jeg søgte trøst i spiritus og inden længe begyndte jeg at drikke fra morgen til aften. Når man dertil lægger de 70—100 cigaretter jeg røg dagligt, kan I nok forstå at min fysiske tilstand forværredes lidt efter lidt indtil jeg til sidst skammede mig over det.

På et tidspunkt kom jeg på hospitalet til afvæning, men lægerne var ikke i stand til at hjælpe mig og jeg blev bare endnu mere deprimeret. Jeg havde godt arbejde og en dejlig familie, det eneste jeg manglede var at slippe af med disse laster. I desperation tyede jeg endnu mere til spiritus i en sådan grad at jeg på et tidspunkt forsøgte selvmord. Jeg prøvede at søge hjælp på en privatklinik, men havde ikke råd til behandlingerne. Det var på dette tidspunkt at ældste Sørensen og ældste Waterman kom ind i min tilværelse.

Da de to missionærer kom igen for anden gang fortalte de mig en masse nyt som jeg ikke vidste, men fornemmede var sandt. Da de fortalte mig om visdomsordet var det som om hjertet sank i mit bryst og jeg sagde: „Fortæl mig hvordan jeg skulle kunne opgive spiritus, eftersom jeg har forsøgt alt muligt uden at det er lykkedes.“ De

spurgte mig om jeg troede på Gud og det som de havde lært mig, og om jeg følte jeg havde tro på Herren. Jeg svarede at det gjorde jeg.

„Godt,“ sagde de. „Hvis du vil høre efter hvad vi siger, så kan vi hjælpe dig og Herren vil give dig styrke til at overvinde dit problem.“ „Jeg vil være uendelig taknemmelig,“ svarede jeg. Deres tilskyndelser fyldte mig med glæde, håb og tro, og jeg havde et oprigtigt ønske i mit hjerte om at følge deres anvisninger. Mens vi bad følte jeg mere og mere selvtillid, og fra den morgen antog jeg med fornyet mod den regel at jeg aldrig ville drikke cognac mere. Og det lykkedes mig at holde reglen skønt jeg led forfærdeligt. Med ældsternes hjælp og med ydmyghed lykkedes det mig lidt efter lidt at nedsætte mit forbrug af cigaretter og alkohol. Det var ikke nemt, men jeg kunne mærke at Herren var mig nær og hjalp mig. Jeg var klar over at jeg måtte gøre min del, men at jeg ikke var alene i mine prøvelser.

Da der var gået halvanden måned havde jeg overvundet mine laster. Om-sider fri. Jeg følte mig parat til at blive døbt sammen med min hustru den 28. dec. 1977. Jeg kom op af dåbens vande med et nyt legeme og en ny ånd — Herren glemmer virkelig vore synder hvis vi omvender os for alvor. Jeg kan ikke forklare hvilken glæde det var for mig at aflægge mit gamle jeg og betragte mig selv som genfødt og fuld af tillid til mig

selv samt kærlighed til mine medmennesker. Jeg havde et dybt ønske om at gøre bod, for al den tid jeg havde spildt, ved at vise Herren taknemlighed og forpligte mig til at gøre alt hvad han ville befale mig.

Efter min dåb genvandt jeg mit helbred dag for dag. I begyndelsen havde jeg stadig mange smerter når jeg stod op om morgenen. Alene det at komme op var en smertefuld prøvelse. Men når jeg havde bedt min bøn var jeg i stand til at arbejde roligt indtil aften, så vendte problemerne tilbage. Men så kom den store dag hvor jeg stod op og opdagede at jeg omsider var fri for smerter. Og fra den tid har jeg ingen problemer haft.

Da vi havde været medlemmer af kirken i et år kunne vi tage til templet, hvor min hustru, jeg og vore tre døtre blev beseglet til hinanden. Nu er vor familie for alvor forenet. Jeg er blevet velsignet med en række udfordringer gennem kaldelser i kirken og jeg kan bære vidnesbyrd om at intet er umuligt for menneskene hvis de er ydmyge og har tro på Herren. Jeg ved også at efterlevelse af visdomsordet giver sundhed og styrke og ønsket om at benytte denne styrke i Herrens tjeneste. □

Bror Controzorzi er præsident for 1. gren i Milano, Milano stav i Italien.

Fodbold og visdomsordet

Rafael Danton Teixeira da Cunha

Livet som professionel sportsmand kan være meget anstrengende — øvelser, træning, motionering og rejser til og fra kampe, møder med pressen og publikum, samt det stadige ansvar for

at gøre en god figur. Sportsmænd der er medlemmer af kirken bærer vidnesbyrd om at efterlevelsen af visdomsordet hjælper dem med at klare den anstrengende levevis.

En sådan sportsmand er den 25-årige Milton Queiro da Paixao — der af sine fans bliver kaldt Tita — og spiller på det brasilianske fodboldlandshold. Tita siger at en stor del af hans succes og evner skyldes overholdelsen af visdomsordet. „Lige siden jeg blev døbt,” siger han, „har jeg trofast overholdt visdomsordets principper. En sund kost og en moralsk ren levevis har haft stor værdi for mig, og gjort at jeg har kunnet holde mig i en så fortrinlig, fysisk kondition.”

Det er nødvendigt for Tita og hans holdkammerater at være i topform når de spiller kampe i forskellige temperaturer, og klimaer og i forskellige højde. Tita, der er kendt for sin flid og sin koncentration under øvelser og træning, er altid én af de sidste der giver op — han finder behag i at efterleve sin religion og han lader aldrig nogen mulighed gå fra sig til at forklare hvorfor han ikke ryger, drikker spiritus eller te og kaffe sammen med de andre.

Luiz Ziwi Pires der er journalist ved *Zero Hora* har bemærket at Tita er en „pæn og velplejet ung mand med gode manéer. Han behandler folk høfligt og er altid parat til at besvare spørgsmål om sin religion”.

Tita blev født den 1. april 1958. Hans forældre er Milton Henriques da Paixao og Walstir Queiroz da Paixao. Hans far var katolik og hans mor var aktiv meto-dist før ægteskabet. Det var gennem én af hans mors brødre, Walter Guedes de Queiroz [tidligere missionspræsident i Brazil Porto Alegre] at familien mødte kirken. Den 11-årige Tita blev døbt i 1969 sammen med sin mor og to brødre.

Han fik afløb for sin interesse for sport ved at spille fodbold, og han deltog i kirkens og skolens turneringer. Da han spillede fodbold i en mindre fodboldklub kom han i forbindelse med klubben „Flamengo” og skrev kontrakt med Rio de Janeiro fodboldholdet. Han kom til at spille på landsholdet i 1979.

Tita er én af fodboldyrkernes favorit både udenfor og på banen og det har betydet at han også er yndet af pressen. Men Tita har ikke benyttet sin berømmelse til at fremhæve sig selv, men derimod sin religion. For eksempel benyttede han offentlighedens interesse for nylig da han indgik ægteskab i Sao Paolo Templet til at forklare at han og hans forlovede havde efterlevet bestemte standarder for at være værdige til at indgå deres ægteskab i templet og indgå en evig pagt. Han sagde til pressen at deres standarder bl.a. var principperne i visdomsordet. Tita der er medlem af Tijnunca wardet i Rio de Janeiro staven i Andarai, sagde at han og

hans hustru ønsker at blive værdige til at få opfyldt den evige pagt de har indgået. Hans andre mål går bl.a. ud på at efterleve budene og være et godt eksempel for dem han kommer i kontakt med, udnytte mulighederne for at mis-

slonere og bringe sin professionelle tilværelse i harmoni med kirkens standarder. □

Bror Da Cunha er biskop for Tijnca wardet i Rio de Janeiro's Andarai stav.

Hvordan det lykkedes mig at holde op med at drikke kaffe

Luisa Vitaloni

Det er nu 5 år siden jeg sidst drak kaffe, men somme tider minder duften mig om de år hvor jeg drak så meget kaffe at jeg nu finder det helt utroligt. Min dag begyndte med en kop kaffe, for jeg sagde til mig selv at jeg havde brug for den ekstra energi for at kunne leve op til kravene som mor og husmor. Efter den første kop havde jeg ikke svært ved at finde en undskyldning for den næste, måske at jeg fik besøg af min mor eller en veninde, eller at jeg mente jeg trængte til en kop kaffe for at bevare energien, eller for bedre at kunne slappe af. Det

NDAGBOG

blev til den ene kop efter den anden. Og jeg havde overbevist mig selv om at dagen måtte begynde med kaffe, så derfor overbeviste jeg også mig selv om at den måtte slutte med kaffe. Jeg „vidste“ bare at jeg ikke ville kunne sove uden min aftenkaffe, selv om min logiske sans sagde mig at kaffe var en stimulan — for var det ikke derfor jeg drak det gennem hele dagen? Det slog mig aldrig at så megen kaffe måtte være skadeligt for mit helbred.

Jeg blev ikke klar over denne kendsgerning før den dag to missionærer bankede på min dør og fortalte mig om evangeliet. Jeg accepterede villigt deres budskab og udfordringen til at blive døbt. Men så forklarede de mig at for at kunne modtage dåben måtte jeg også acceptere visdomsordet, og det betød at jeg ikke mere måtte drikke kaffe.

På én eller anden måde var jeg ikke så overrasket over deres påbud, så jeg var forberedt på at tage imod deres udfordring. Hvem der blev overrasket var derimod min mand og mine døtre. De vidste at kaffen var en meget vigtig del af mit liv og de var overbevist om at jeg aldrig ville kunne opgive den.

Men der skete en forandring i mig. Da jeg accepterede evangeliets budskab accepterede jeg også alle dets forskrifter. Og efterhånden som jeg gjorde det følte jeg en stille fred i min tilværelse og jeg vidste at Herren ville hjælpe mig til at efterleve hans bud. Det

var naturligvis ikke nemt at holde op med at drikke kaffe. Mit legeme var blevet vænnet til at stole på denne stimulan, og en hel uge efter at jeg var holdt op med at drikke kaffe gik jeg rundt i en tåge, mine ben rystede og mine arme føltes svage. Men, med Herrens hjælp forsvandt min lyst til kaffe. Jeg ville under ingen omstændigheder nærme mig den kaffekande. Det var forunderligt og jeg opdagede at jeg mere end én gang knælede ned og takkede Herren for hans hjælp og styrke. Missionærerne besøgte mig regelmæssigt for at se hvordan jeg klarede det og for at opmuntre mig, og min opmærksomme familie var stadig overrasket over at høre mig sige hvor godt jeg havde det.

I dag kan jeg se tilbage på fem lykkelige år. Jeg har ikke alene fået energi til at opfylde min rolle som hustru og mor, men jeg har også været i stand til at arbejde i forskellige kaldelser i kirken. Ved en sjælden lejlighed, når jeg har følt mig træt, har min ånd altid været parat til at fortsætte og det har foryngt mig. Det er desuden forunderligt at jeg har et vidnesbyrd om visdomsordet og om evangeliet der bragte dette ind i min tilværelse. □

Søster Vitaloni er hjælpeforeningspræsidentinde i Milano stav i Italien.

Illustreret af Shauna Mooney

KOSTEN DER IKKE KUNNE KNÆKKES

Beverly Swerdlow Brown

I en lille landsby boede der engang en gammel skrædder og hans tre sønner, Juda, Jarin og Isak.

En dag kaldte den gamle mand sine drenge sammen. „Mine kære sønner,” sagde han. „Jeg har arbejdet hårdt og nu ønsker jeg at tilbringe resten af mine dage i oliventræernes skygge. Jeg vil overdrage jer forretningen.”

Juda trådte frem. „Tak skal du have, far. Vi håber at vi kan leve op til det du har lært os.”

Den gamle mand smilede. „Hvor jeg glæder mig til at se mine sønner arbejde sammen.”

Jarin tog noget stof. „Jeg kan tegne modellerne,” sagde han begejstret.

„Og jeg vil skære modellerne ud,” tilføjede Isak lykkeligt.

„Og jeg vil sy stoffet sammen,” sagde Juda ivrigt.

„Det er godt!” sagde den gamle mand og strålede. „I har glædet mit hjerte.”

Et øjeblik senere bankede det på døren. Juda lukkede op. Det var en budbringer med et brev til hans far. „Det er nyt fra rabbiens hustru,” sagde han. Så bukkede han og gik sin vej.

Juda gav sin far brevet. Den gamle mand åbnede hurtigt brevet og læste højt:

„Den første dag i næste uge vil min datter indgå ægteskab med gabbaien [synagogeforstanderen] Ganseh, der er fætter til hazanens [kantorens] datter. Der er udlovet en belønning på 50 sekel til den skrædder der kan fremstille den smukkeste kjole i Jerusalem før solnedgang på fredag. Rabbinerfruen.”

„Nu er vores lykke gjort!” sagde Jarin. „Vi vil blive berømte i hele Det hellige Land!” udbrød Isak.

„Alle vil komme og købe vores stads og pynt!” jublede Juda. „Lad os se at komme i gang med at sy kjolen. Vi har kun to dage.”

Den gamle mand kom frem og sagde: „Jeg tager til markedet for at købe noget mere stof. Jeg kommer tilbage i morgen. Held og lykke, mine sønner. Jeg ved at I nok skal klare jer godt sammen.”

Og så gik han.

Idet Jarin tog noget papir og et pennefjer, tænkte han: *Jeg burde have belønningen for det er mig der laver modellen.* Han tegnede hurtigt nogle modeller.

„Vis os hvad du har tegnet,” sagde Juda.

Jarin skjulte papiret bag sin ryg. „Nej,” svarede han. „Ikke før I har lovet at belønningen tilfalder mig!”

„Det er ikke retfærdigt,” råbte Isak. „Hvis nogen skulle have en belønning, så er det mig for jeg skal klippe kjolen meget nøjagtigt.”

„Vent nu lidt!” protesterede Juda.

„Jeg skal sy i det fine, hvide stof med nogle meget smukke sting, så belønningen bør gå til mig!”

Brødrene skændtes hele dagen og hele natten og lige til den næste morgen. Da den gamle mand kom hjem, hørte han deres vrede stemmer og skyndte sig ind. „Hvad er der galt?” spurgte han.

Sønnerne fortalte rasende at de hver især mente at de *alene* fortjente belønningen. Den gamle mand rystede bedrøvet på hovedet. „Og lige nu ser jeg ikke engang så meget som antydningen af en kjole, alligevel forventer I alle at én af jer bliver belønnet.”

Den gamle mand tog en riskost der stod i døråbningen og fjernede tre kviste.

„Jarin,” spurgte han, „kan du knække denne kvist?”

„Naturligvis, far,” sagde han, og knækkede den.

„Og hvad med dig, Juda?” spurgte den gamle mand. „Kan du også brække en kvist?”

„Nemt,” svarede Juda, og det gjorde han så.

„Kan du gøre det samme, Isak?” spurgte den gamle mand.

„Selvfølgelig,” svarede Isak og knækkede en kvist midt over, „men hvad skal det bevise?”

Den gamle mand smilede og tog riskosten. „Prøv nu,” sagde han, „om I kan knække hele bundtet på én gang.”

Sønnerne skiftedes til at prøve, men ingen af dem kunne.

Den gamle mand tog de tre knækkede grene i hånden.

„I mener selvfølgelig at der er større ære og større rigdomme i at kunne kla-

re sig alene," sagde han venligt. „Men når man arbejder sammen giver det styrke, som I ser i dette bundt kviste.”

Sønnerne kiggede skamfuldt på hinanden.

„Vi har spildt den kostbare tid fordi vi var grådige,” sagde Isak. „Og nu er det for sent, far.”

„Nonsens!” sagde den gamle mand. „Jarin, læg du mønsteret på bordet så Isak kan klippe kjolen, og så Juda kan komme til at sy den. I kan lave en meget fin brudekjole i fællesskab.”

Brødrene arbejdede sammen hele natten og det meste af næste dag for at få kjolen færdig før fristen udløb om fredagen.

Da rabbinerens hustru så kjolen var hun meget tilfreds med den. Men der var en anden som hun bedre kunne lide,

og belønningen på de 50 sekel gik til den anden.

På vejen hjem var sønnerne tavse.

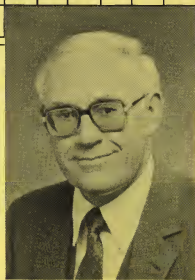
„Jeg er godt klar over at I er skuffede,” sagde den gamle mand, „men I har lavet en meget fin kjole i fællesskab. Og fordi den er så fin vil der komme andre og købe de kjoler I syr.”

Den næste dag kom der en masse mennesker ind i skrædderbutikken.

En af dem var hazanens datter.

„Oh,” sagde hun og beundrede kjolen, „hvilken smuk model! Og så smukt den er syet! Den har et vidunderligt snit, jeg tror lige den passer mig.”

Hun blev så glad for kjolen at hun købte den og bestilte mange flere. Det samme gjorde hendes venner og andre, og snart havde de tre brødre tjent mange gange 50 sekel. □

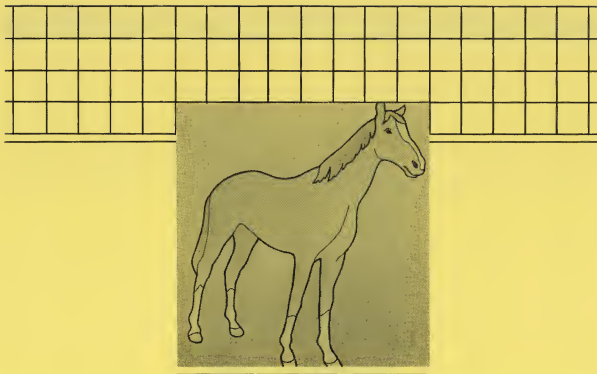

Fra et personligt interview af Janet Peterson med ældste Loren E. Dunn som er medlem af De halvfjerds første Kvorum.

„Jeg er født og opvokset på Tooele-egnen i Utah, hvor min far var avisredaktør. Som ung arbejdede jeg på avisens kontor og jeg hjalp også til med at passe familiens køer. Min bror, Joel, og jeg havde ikke alene ansvaret for at passe vore køer om sommeren, men også for at indfange naboens køer og trække dem ud på markerne i byens udkant for at græsse. Således tjente jeg mine første penge. Senere arbejdede min bror og jeg på en gård med 8 ha.

land i udkanten af byen, det var familiens gård. Vi var teenagere og min far ønskede at vi skulle have noget at bestille.

En dag kom én af naboerne hen til min far med en liste over ting vi gjorde forkert på gården. Da naboen var færdig med at oplæse listen, lænede min far sig tilbage i sin stol, så på manden og sagde: „Hør Jim, jeg tror ikke du har forstået det. Men jeg opdrætter drenge og ikke køer.“

Ældste Dunn var kun et halvt år da familien fik en bulldog som kom til at hedde Nibs. Og ældste Dunn har elsket hunde og heste hele sit liv. Da han var 8 år fik han sin første hest som han kaldte Smokey. „Jeg måtte ride på den hele vejen hjem, ca. 11 kilometer,” husker han, „og det var en herlig oplevelse. Det var første gang jeg red så langt på en hest, og det var naturligvis uden sadel.”

Da ældste Dunn var dreng holdt han meget af at rejse til wards- og grenskonferencer sammen med sin far, der var stavspræsident. „Staven dækkede et område på ca. 250 kvadratkilometer,” mindes ældste Dunn. „Vi blev behandlet særdeles godt — medlemmerne lavede forskellige slags mad til os og jeg, der kun var en dreng, elskede det virkelig! Folk var meget gæstfrie og hjertelige.

Min mor havde tidligere været skole-

lærer og var meget oplyst. Udover at passe sin familie og hjemmet tog hun del i samfundsaktiviteter når som helst det var muligt. Hun lærte os at selv om familien og hjemmet nok er meget vigtigt, så er det også nødvendigt og klogt at støtte de gode aktiviteter der forekommer i samfundet.

Min far og mor stolede inderligt på at Herren ville hjælpe dem med at træffe alle deres beslutninger. Familiebønnerne har altid haft lige så stor andel i vort liv som at spise og drikke eller alt andet vi gjorde. Vi voksede op i bevidstheden om at Herren altid er der og at vi kunne bede ham vejlede os.

Vi havde en stor tro i vort hjem. Min far havde store åndelige evner. Hvis én af os havde et problem at kæmpe med kunne vi gå til ham og så ville han tænke det igennem og bede om en løsning. Han kom så til os en dags tid senere med en løsning på problemet. Det viste

sig altid at løsningen var inspireret.”

Sporten spillede en vigtig rolle i ældste Dunns unge år, specielt fodbold og basketball. Han mindedes sin ungdom og sagde: „Jeg samlede ofte med nogle få venner om aftenen når de huslige pligter var overstået, og så spillede vi amerikansk fodbold på gaden foran vort hus. Vi havde en meget vigtig regel i vores familie — vi spillede ikke fodbold om søndagen, og selv om jeg elskede at spille fodbold nok så meget, så spillede vi aldrig om søndagen. Denne regel har hjulpet mig til at forstå hvor vigtigt det er at holde sabbatsdagen hellig. Vi efterlever stadig denne regel i vort hjem og det har været til stor velsignelse for os.

Ved så tidligt at blive oplært til at der er visse ting man ikke gør om søndagen, opråede jeg — selv da jeg ikke var ret gammel — at fornemme en særlig ånd på sabbaten. Lidt efter lidt lærte jeg

at forstå at søndagen er *anderledes* end de andre dage i ugen, og at der er noget ved den der gør at man føler sig godt tilpas når man gør det som er godt på sabbaten. Ved at ære sabbatsdagen tilfører man sit liv en ånd som betyder en stor forskel. Det er virkelig en hjælp resten af ugen. Når man lærer at værdsætte sabbaten og holder den hellig så står man i en situation hvor man kan modtage Herrens velsignelser i sit liv.”

Ældste Dunn har dette budskab til kirkens børn: „Jeg tror vi får de allerstørste velsignelser ved at efterleve evangeliet. Folk tror somme tider at det ikke er så let at efterleve evangeliet. Men hvis I begynder at efterleve budene mens I er børn — som for eksempel at holde sabbatsdagen hellig — så vil I senere kunne leve et lykkeligt liv og modtage mange velsignelser.” □

Bibelens søskendepar

Agnes Kempton

Sæt personerne i den første kolonne sammen med deres rette søskende i den anden kolonne.

1. Moses [4 Mos. 26:59]	a. Benjamin [1 Mos. 35:24]	b. [6]
2. Jakob [1 Mos. 25:25—26]	b. Johannes [Matt. 4:21]	e. [8]
3. Marta [Joh. 11:1—3, 19]	c. Abel [1 Mos. 4:1—2]	a. [7]
4. Salomo [1 Krøn. 3:5]	d. Aron [4 Mos. 26:59]	c. [6]
5. Peter [Matt. 4:18]	e. Marta [Joh. 11:1]	i. [5]
6. Kain [1 Mos. 4:1—2]	f. Esau [1 Mos. 25:25—26]	n. [4]
7. Josef [1 Mos. 35:24]	g. Lazarus [Joh. 11:1—3]	g. [3]
8. Maria [Joh. 11:1]	h. Absalom [1 Krøn. 3:2]	f. [2]
9. Jakob [Matt. 4:21]	i. Andreas [Matt. 4:18]	d. [1]

Svar:

LAD OS HUSKE VORT VIDNESBYRD

Godofredo Esguerra

Jeg har spekuleret på hvorfor nogle medlemmer bliver inaktive, og jeg er kommet til det resultat at én af grundene er at folk „glemmer“.

Jeg mener ikke *glemmer* i ordets egentlige betydning som når man glemmer et eller andet, men at vi på én eller anden måde mister den inderlige kontakt med Ånden. Hvis vi blot kunne genvinde den inderlighed, så ville vi skynde os tilbage og blive fuldt ud aktive.

Jeg vil gerne fortælle jer en historie om en dreng, han var endnu ikke en

voksen mand, men kun 14 år. Denne dreng ønskede at tilslutte sig en kirke, men han var ikke klar over om den kirke han havde i sinde at tilslutte sig virkelig var Guds kirke. Han hørte folks modstridende meninger og argumenter og blev forvirret. Så en dag da han læste i Bibelen kom han til skriftstedet: „Hvis nogen af jer står tilbage i visdom, da skal han bede om at få den fra Gud, der giver alle gavmildt og uden bebøjdelse, og så vil det blive ham givet.“ [Jakobs Brev 1:5].

Tegning af Ted Henninger

Det var et kort skriftsted, men det slog ham med en sådan kraft at han besluttede sig til at gøre nøjagtigt som det sagde — spørge Gud. Det vidnesbyrd han fik da Faderen og Sønnen viste sig for ham i en lysstøtte som svar på hans bøn, står optegnet med hans egne ord i Den kostelige Perle. [Se Joseph Smiths Skrivelser, 2:14—19].

Denne dreng var naturligvis Joseph Smith, den første profet i den genoprettede kirke.

Tror I at den unge Joseph, som havde haft en sådan oplevelse, nogen sinde kunne glemme hvad der skete ham i den hellige lund?

Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige er en kirke der består af omvendte. Alle kirkens medlemmer som har et vidnesbyrd, har modtaget dette vidnesbyrd gennem Helligånden. Der er f.eks. mange omvendte der før deres dåb har haft visse åndelige oplevelser for at de kunne få et vidnesbyrd om evangeliets sandhed. Det kom måske ikke på en så dramatisk måde som det gjorde for den unge Joseph. Det er formentligt heller ikke kommet på en så dramatisk måde som det var tilfældet da Moses så den brændende tornebusk, eller med en sådan kraft som da englen Moroni viste sig for de tre vidner for at bære vidnesbyrd om Mormons Bogs guddommelige oprindelse. Men på én eller anden måde har alle omvendte oplevet den dejlige og gode fornemmelse, den indre kærlighed vi føler når vi fyldes af Helligånden og opnår vort vidnesbyrd. Jeg har været medlem af denne kirke i mere end 6 år og har siddet i lederstillinger det meste af denne tid. Der er tidspunkter hvor jeg bliver træt. Der er tidspunkter hvor jeg bliver nedtrykt. Der er tidspunkter hvor jeg

bliver skuffet og føler mig utilstrækkelig. Men i sådanne stunder mindes jeg den aften for over 7 år siden hvor jeg knælede ned for Gud, og for mig selv blev klar over at denne kirke virkelig er hans kirke på jorden i dag, at Mormons Bog virkelig kommer fra ham og at Joseph Smith virkelig er hans profet. Jeg husker at jeg stillede spørgsmålene og at de blev besvaret.

Og når jeg mindes dette, mindes jeg de pagter jeg har indgået. Jeg mindes hvor stor Gud er og hvor stor hans kærlighed til mig er. Jeg husker hvor meget han led for mig. Og jeg husker at han er interesseret i mig og skænker mig alt hvad jeg har brug for fra dag til dag.

Og når jeg for alvor husker disse ting, så modtager jeg dette vidnesbyrd endnu en gang og jeg føler mig fornyet. Jeg opnår en ny styrke og indsigt og mit vidnesbyrd vokser. Jeg indser endnu en gang fuldt ud at jeg arbejder sammen med Herren for at opbygge hans rige her på jorden.

Når vi bliver medlemmer af Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige så går vi i dåbens vande og indgår visse pagter med Herren. Nogle af dem er: at påtage sig Herrens navn, og altid erindre ham og holde hans bud. Og når vi gør dette har Herren lovet os at vi altid vil have hans Ånd hos os. Vi har alle et stykke arbejde at gøre, vi har alle en skæbne at udfylde. Vi har aflagt visse løfter. Lad os erindre os vore pagter. Lad os genkalde os vore åndelige oplevelser. Og lad os huske at dele de vidnesbyrd vi har modtaget gennem Helligånden med andre så ofte som muligt. □

Godofredo H. Esguerra, som er autoriseret revisor, er præsident for Caloocan staven på Filippinerne.

*Elaine
Cannon*

Et dejligt eventyr

Fotograferet af Eldon Linschoten

Søster Elaine Cannon der er præsidentinde for Unge Pigers hovedbestyrelse, er en mester i at kommunikere. Hun er en talentfuld forfatter, redaktør og taler, og hun har ta-

lent for at udøse sit hjerte til dem der vil lytte eller læse. I den følgende artikel er der uddrag fra søster Cannons bøger, taler og interviews. Mon vi kan møde en mester i at kommuni-

kere på nogen bedre måde end gennem hendes egne ord?

„Livet er et dejligt eventyr. Oplev det til bunds. Engager jer. Skriv om det i jeres mindebøger, lev det hele vejen igennem.”

Søster Elaine Cannon ved hvordan hun skal følge sine egne råd. Hun har levet et sådant rigt liv som hun anbefaler andre, og hun har skrevet om det i sin mindebog.

Hendes mindebog indeholder faktisk profetier om hendes fremtid. Da hun var 11 år skrev hun: „Jeg skriver dette ned for at jeg, når jeg bliver voksen og arbejder med unge, vil kunne huske hvordan det var at være ung.”

Et ædelt talent, blandt de mange talenter søster Cannon har er, at hun forstår andres følelser. Hun har en sjælden evne til at se og forstå sine medmenneskers sorger, bekymringer og vanskeligheder, og til at skaffe dem den trøst de har brug for. Der er en masse mennesker som kan bære vidnesbyrd om at hun har hjulpet dem uselvisk og barmhjertigt når de desperat har haft brug for det, uden tanke for gengæld. Hun har taget mange unge mennesker ind i sit hjem og hjulpet dem på en kærlig måde til at overvinde kriser i

deres liv. Hun har vist en forbløffende evne til at se udtalte bekymringer hos mennesker omkring sig. Hendes nuværende kaldelse kræver hele tiden at hun anvender dette talent for at vise indsigt og kærlighed.

„Jeg holder så meget af disse piger. Jeg betragter virkelig mig selv som Kristi repræsentant der skal vise disse unge piger kærlighed. Og de har brug for det. De har brug for at blive accepteret. Det er som om de siger: ‚Jeg har brug for nogen som holder af mig, *lige meget hvem* — uanset hvordan jeg ser ud, hvad jeg gør og hvad jeg skal høre på.’ Jeg tror at hvis vi kan holde af dem, så vil de måske tro på at vor himmelske Fader og Frelseren kan elske dem. Således kommer de et skridt nærmere denne tro.” Søster Cannons største håb for kirkens unge er at de vil lære deres Frelser at kende. „Vi er nødt til at lære Kristus at kende. Der findes ikke noget som er mere påtrængende nødvendigt. Nogle mennesker siger til mig: ‚Hvad kan nogen som levede for 2000 år siden have at fortælle som kunne betyde noget for mig i dag?’ Og svaret er: ‚Alt.’ Jesu Kristi evangelium er altid relevant og aktuelt. Her findes sva-

rene. Kristi lærdomme fungerer virkelig. De virker i forbindelse med en hvilken som helst bekymring de unge har i dag. Det er en udfordring til os at vide hvad Kristus siger. Jeg siger til de unge: 'I må finde ud af det for jer selv. Lever Kristus? Er han Guds Søn?' Der findes en plan og den fungerer. Gud sidder ved roret. Vi kan ikke være lykkelige med mindre vi ved dette. Det er somme tider det eneste der kan afholde en ung mand og en ung pige fra at gøre alvorlige fejltagelser. De er nødt til at elske Herren endnu mere end de føler sig tiltrukket af hinanden. Du kan tale dig selv fra alt, men hvis du virkelig tror på Herren så vil troen virke når mor ikke er til stede, når skamfølelsen ikke betyder noget mere og når samvittigheden nærmest er død. Hvis du elsker Herren så vil du sige: 'Jeg vil ikke såre ham, han elsker mig. Han har omsorg for mig.' Dette virkede forunderligt for den lille pige der blev holdt udenfor og som jeg holdt i mine arme i New York for nylig. Hun sagde: 'Der er ingen der bryder sig om mig.' Jeg hjalp hende til at forstå at Herren gør. Og pludselig fandt hun interesse for sig selv da hun vidste at den almægtigste af alle var interesseret i hende."

Søster Cannon er travlt aktiv, hun har ansvaret for mange tusinde unge kvinder og voksne ledere. Hun er leder både i De forenede Staters nationale og det internationale kvinderråd. Hun har rejst tusindvis af kilometer for at efterkomme disse ansvaropgaver.

Når hun rejser rundt i kirken for at besøge de unge piger, så forsøger hun at se verden fra deres synspunkt. „Når jeg kommer til et land, så beder jeg nogen tage mig med derhen hvor de unge er, der hvor de tilbringer deres tid. Hvordan kommer de til kirken, fra skolen eller fra deres hjem? Så beder jeg lederne om at tage mig med denne vej. Et sted i Tyskland viste de mig hvilken vej de unge mennesker skulle tage fra skolen og til en wardsaktivitet. Den eneste vej de kunne tage var gennem den allerværste del af byen — der hvor alle de pornografiske billeder var. På den korte køretur blev jeg klar over at vi er nødt til at styrke disse unge menneskers moral så de kan være rustet."

Søster Cannons store kærlighed til de unge skyldes til dels de rige og forskellige oplevelser hun selv har haft i sin ungdom. Her fortæller hun med sine egne ord nogle af de be-

„Jeg holder så meget af disse piger.”

givenheder der formede hendes ungdom.

„Min families hus lå ved foden af et enligt bjerg som havde en bevægende magt over mig hele min barndom. Jeg kunne se det fra vinduet i mit værelse og følte en slags tryghed ved dets nærhed. Jeg havde klatret op til den nøgne tinde sammen med min familie, med grupper fra kirken og med en flok børn.

Så en dag blev jeg lige som Moses tilskyndet til at gå op på bjerget for at kommunikere med Gud, så jeg kunne tænke over hvem jeg var og

hvad jeg skulle gøre ved det — jeg kiggede på en tinde og klatrede op til den alene. Jeg var 16 år og den dag hvor jeg sad alene der på bjerget var oplivende. Det var en imponerende forårsmorgen ved solopgang da jeg arbejdede mig op til toppen.

Jeg satte mig og så betaget på husene som jeg udmærket kendte, og kiggede på hvordan folk begyndte at gå rundt i solen. Jeg sad der og betragtede de velkendte situationer, som en del af mig selv. Jeg fulgte mit livs vej fra hjemmet til en venindes hus, til kirken på hjørnet og til skolen

på bakken, hen til forretningerne i nabolaget. Til sidst gav jeg mig til at se på vort eget hus. Det sted hvor jeg havde haft de mest bevægende stunder og fået de vigtigste lærdomme. Og næsten som i panik knugedes mit hjerte og jeg fornemmede hvordan barndommen slap mig af hænde.

Alle steder hvor jeg så hen var der én eller anden som havde påvirket mit liv. Nu, hvor jeg var 16 år, var jeg et resultat af dem — forældre, skolekammerater, forretningsfolk, kirkeledere. Mit hjerte fyldtes med en ny ærefrygt. Pludselig indså jeg at jeg stod i en dyb gæld. Jeg svor at jeg ville forsøge at være nyttig. Jeg vidste at jeg havde brug for Guds hjælp, og da jeg henvendte mig til ham fyldtes min sjæl med en bevidsthed om at han lever, at han også interesserede sig for et lille menneske som sad på et bjerg og troede at hun kunne være med til at ændre verden. Da jeg kom ned fra bjerget syntes jeg at verden var så smuk og jeg var glad for livet."

Den ed hun svor den dag er stadig en del af hendes livsførelse. „Min bøn er,“ har hun sagt, „at jeg aldrig må tøve et eneste øjeblik når nogen er i nød.“

Det var også på dette bjerg at hun opdagede sin kærlighed til litteratur, hvilket har beriget hendes liv lige siden:

„En dag, først i mine teenage år, kom en ikke helt almindelig dreng og gav mig en bog med engelske digte. Bladene var forrevne, slidte og snavsede, men denne bog ændrede mit liv. I et af versene var følgende understreget: ‚Oh, et menneske skal kunne nå længere end hvad der er indenfor rækkevidde, hvad er himlen ellers til?‘

Den engelske digter, Robert Browning [1812—1889], skrev det digt årtier før jeg læste det den dag, og jeg tog det personligt til mig, det hjalp mig til at opdage mig selv, nære håbefulde idealisme og forankre min livsfilosofi.

Jeg fik nogle slidte, læderindbundne udgaver med værker af William Shakespeare, William Wordsworth, Henry Wadsworth Longfellow og Geoffrey Chaucer i hænde af denne dreng som forstod at nå ud til andre. På det offentlige bibliotek lånte jeg nogle grimme, stive, praktiske nye bind med Charles Dickens og Robert Louis Stevenson samt Ralph Waldo Emersons essay ‚Friendship‘.

Hvor jeg dog elskede disse bøger.

Denne dreng og jeg kunne ikke forstå alt hvad vi læste, men det var så opløftende at prøve på at forstå det, og når vi forstod kom det som tidevandet. Vi kæmpede i tankerne mens vi læste, hvorpå vi med besvær forsøgte at referere det med vore egne ord til hinanden, og således bevarede vort forhold en kort sommer og dette dannede grundlag for et livslangt venskab.”

Efterhånden som søster Cannon udviklede sin intellektuelle forståelse modnedes hun også åndeligt.

„Sidst på foråret modtog jeg min patriarkalske velsignelse. Det var lige i den allerbedste tid og jeg ønskede at det skulle være således, så jeg forberedte mig til at modtage det vor himmelske Fader havde at sige personligt til mig. Der var sket en vis omvendelse, jeg havde fastet og bedt og haft en længere samtale, om betydningen af det, med mine forældre og med en særlig nær ven. Jeg husker tydeligt aftenen før jeg skulle mødes med patriark Jones. Jeg følte et stærkt behov for at være alene med min himmelske Fader, så jeg tog op og lyttede en tid til cikadernes sang. I det øjeblik følte jeg mig meget voksen. Pludselig følte

jeg mig atter tiltrukket af stjernerne. I begyndelsen følte jeg mig selv meget bevidst, jeg strakte mig på ryggen i det stikkende græs, sådan som jeg så ofte havde gjort det som barn. Så tog jeg atter en dyb indånding og vendte mit blik mod himlen. Jeg studerede himlen. Og så oplevede jeg hvordan mit sind blev udvidet og ved min sjæleransagelse følte jeg mig løftet op i universet — næsten helt op til Guds nærhed, forekom det mig. Det fik mit hjerte til at banke. Jeg vidste at mine bønner var nået hjem til Himlen. Åndens vidnesbyrd om at Gud lever og at han var opmærksom på lille mig, varmede mig til tårer.”

Søster Cannons forældres indflydelse i disse opvoksende læreår er også et varmt og kært minde for hende:

„Min far var et kærligt menneske. Han syntes at alt hvad jeg gjorde var vidunderligt. I kan måske forestille jer hvad det betyder for en ung piges selvtilid! Der var kærlighed, masser af kærlighed. Han gav kærlighed til alle og enhver, også til fremmede. Jeg nød meget tidligt at bede til min himmelske Fader fordi jeg følte at min jordiske far og min himmelske Fader måtte ligne hinanden meget.

Når min far bad, bad han altid om velsignelser for alle mennesker der boede op og ned ad gaden, og han nævned dem ved navn. Jeg kunne ikke altid følge med i hvad han sagde fordi de ord han brugte var ukendte for mig og den måde han talte på ikke lød som en almindelig samtale.

En aften da han bad tog jeg risikoen for at påkalde mig Himlens vrede og sneg mig til at se på min fars ansigt. Jeg blev forbløffet. Han græd! Han talte formelt, men tårerne der løb ned ad hans kinder beskrev hans hjertes store godhed.

Min mor var meget engageret i kirken. Hun blev ledet af sin hengivenhed, sin forpligtelse, sin selvdisciplin og sin åndelighed. Der var to ord hun ofte brugte og det var *pligt* og *lydighed*. Hun var hurtigt opfatende. Hun var veloplyst. Hun sagde altid: 'Lad os slå det op i ordbogen,' eller 'nu henter jeg vores leksikon,' eller 'lad os se hvad skrifterne siger om det.'

Jeg måtte, ligesom de fleste af os, bede, så jeg for mig selv kunne finde ud af om kirkens lærdomme er sande. Denne viden kom ikke bare fordi min mor troede og fik mig til at adlyde. Men på grund af hendes undervisning slap jeg for mange proble-

mer. Jeg var en ilter ung pige og min mor sagde at jeg skulle være en sød pige. Jeg er hende taknemlig fordi det var langt bedre for mig at hun styrede mig, så jeg kunne blive uafhængig senere hen, end at jeg skulle til at overvinde forfærdelige synder og hjertesorger.

Jeg tror at denne sammensætning af ømhed og forpligtelser i vort hjem var god. Vi kan se det i Frelserens liv. Han gjorde sin pligt, men samtidig tilgav han med stor ømhed. Disse to facetter i livet havde jeg til sammen i mine forældres eksempler og de blev en naturlig og meningsfyldt, belærende oplevelse for mig."

Da dagen kom hvor søster Cannon skulle giftes, blev kærligheden i hendes ægteskab ligesom en naturlig fortsættelse af den kærlighed der fandtes i hendes barndomshjem:

„Min mor forberedte mig på at gøre det rette og tage konsekvenserne deraf. Min far forsynede mig med kærlighed. Min mand, Jim, øgede min selvtilid. Han hjalp mig til at blive hvad jeg er. Er det ikke heldigt at have en sådan mand? Han er en velsignelse for mig. Jeg er måske nok en leder, men i vort hjem er det ham der leder, og det er godt."

Som en talentfuld forfatter har søster Cannon ofte anvendt årstiderne i sine bøger, til at symbolisere livets omskiftelser. Om vinteren har hun skrevet:

„Vinteren kommer ikke med solhvervet, ej heller med de første snefnug. Vinteren kommer med hjertesorger, uanset årstiden. Og hjertesorgerne kommer ofte på grund af det vi gør imod hinanden.”

En af den unge Elaines første vintre kom på baseballbanen:

„Ingen burde vælges sidst — hver eneste gang. Det er ikke godt kun at blive valgt fordi man er den sidste der bliver tilbage. Det er ufærdeligt. Ydmygende. Til sidesættende. Hjerteknusende. Vinter.

Og det skete for mig gennem et helt skoleår.

Baseball var vores et og alt. Når jorden var tør spillede vi baseball hele året.

Og hver gang vi spillede, så gættede det samme sig i begyndelsen. Vi skulle stille op langs siderne og opdeles i hold. Og blandt alle dem der løb ud på banen, blev jeg altid valgt sidst.”

Elaine holdt ud i stedet for at løbe bort fra den ydmygende situation, således som hun følte sig fristet til at

gøre. Hun blev ved med at være den sidste der blev valgt og holdt ud trods den ubehagelige situation. Heldigvis var baseball ikke hendes eneste drøm.

„Min mor tog mig med hen til en lærer i talekunst. Vores familie var så heldig at vi kunne gå til den slags fordi min far havde et godt arbejde. Og her fik jeg en vidunderlig mulighed. Der skulle vælges én fra 6. klasse til at tale i det store tabernakel på tempelpladsen til skolefesten. Og jeg var helt sikker på at det blev mig.”

Men det blev det ikke. Elaine kunne ikke vide i sin skuffelse at hendes stemme en dag skulle høres ikke alene i det store tabernakel på tempelpladsen, men også udsendes over radioen til alle verdens nationer. Men hvordan klarede hun så sin situation, uden at have den fordel at kende sin fremtid?

„Ja, i begyndelsen tænkte jeg: ‚Hvad nytte er det til at slide i det og øve sig? Folk vælger jo kun deres venner.‘ Men jeg kom over det. Jeg har altid for alvor troet på Herren, så jeg kunne gå til min himmelske Fader og spørge: Hvorfor? Arbejdede jeg ikke flittig nok? Hvad gjorde jeg forkert?”

***Søster Cannon sammen med sin mor,
Winnifred Anderson.***

Hun lærte i en tidlig alder at udøse sit hjerte således som man kan gøre det til en kærlig far og forvente et svar.

Gennem hele sin skoletid lærte søster Cannon at se, at når man mister sin retningssans ved at forfølge selviske mål for at opnå en stilling, prestige, magt eller popularitet, så vil man lidt efter lidt blive ført bort fra det man egentlig ønsker i den sidste ende. Man vil blive afholdt fra at klatre mod højder som man aldrig havde drømt om i begyndelsen, men som ind imellem kan virke nedslående.

„Det var det jeg lærte. Hvis jeg simpelthen gjorde det som lå mig for hånden på den allerbedste måde jeg kunne dag for dag, uden at bekymre mig om andre ting, så ville jeg helt naturligt få de oplevelser og den erfaring der var så vigtig for at jeg kunne forberede mig på at udnytte andre muligheder.”

Hun lærte også at hun kunne kurere personlige skuffelser ved at hjælpe andre:

„Jeg blev opstillet som kandidat til præsidentinde for min skoles forening for kvindelige elever, og jeg

tabte. Jeg følte at dette tab stillede mig udenfor alt, og jeg ville virkelig så gerne være med. Men i stedet for at have ondt af mig selv, så tilrettelagde jeg sammen med min lærer et vidunderligt selskab for den pige der vandt over mig.

Hvis du taber og føler dig virkelig såret skal du bare række hånden ud. Hvis nogen fornærmer dig, eller får den ære eller den belønning eller det arbejde du havde ønsket dig, så skal du bare sige til én eller anden: „Hvad kan jeg gøre for dig?“ og så skal du forsøge at vende dig bort fra dine sårede følelser og i stedet række hånden frem til en anden.”

Søster Cannon fastsatte tidligt i sit liv sine egne standarder hvorefter hun tilrettelagde sin fremgang. Det spørgsmål hun hyppigst stillede sig selv og stadig stiller sig er: „Hvordan kan jeg som menneske komme til at ligne Kristus mere?“

Søster Cannon er udmærket klar over at livets prøvelser ikke er begrænsede til at tabe et valg eller klare sig dårligt på baseballbanen. Somme tider er stormene så knusende at de synes umulige at bære. Men hjertesorger og prøvelser viser ofte et menneske hvor stærk hans eller hendes overbevis-

ning i virkeligheden er.

„Et af de betydeligste øjeblikke i mit liv indtraf ved min svigerdatters begravelse. Der lærte jeg noget om tro af min søn. Han stod lidende ved sin unge hustrus kiste med udstrakte og tomme arme og sagde: „Det var ikke sådan at jeg havde regnet med det skulle gå. Men det er helt i orden, for jeg ved at Guds principper kan bøde på det.”

Vejen fra sorgens dal og opefter er ikke altid nem at gå, men den er tydelig.

„Han tog evangeliets principper i anvendelse. De virkede! Det gør de altid! Det er det middel hvorved vi kan overvinde en hvilken som helst udfordring eller skuffelse vi møder i dette liv. Hvis du gør tingene på Herrens måde, hvordan den så end viser sig at være, så vil den være helt rigtig.

Hemmeligheden ved at klare livet ligger i at lære vor Fader i Himmelen og hans søn at kende. Hvis du ikke kender Herren og kan fornemme hans magt og indflydelse, hvis du ikke kan fornemme Åndens tilskyndelser og hvis du ikke ved at Herren er din ven, så vil alt hvad du gør være som at bygge dit hus på sand. Du vil mangle den sikre grundvold.”

Og hvordan opnår man så denne hellige kundskab?

„Du må hele tiden bede. Jeg har dyb respekt for Frelseren og min himmelske Fader og ønsker at være dem nær, men jeg har prøvet at træne mig selv op til ikke at tro på at de står på samme trin som jeg, eller at sætte mig selv på deres trin. Når jeg står i en vanskelig situation, vil jeg mentalt sænke hovedet og søge at kende Guds vilje, fordi jeg ved hvor vigtigt det er at have hans Ånd hos sig. Jeg kan ærligt sige at de største fejltagelser jeg gør, gør jeg når jeg stoler på mig selv eller på en arm af kød, eller når jeg tror jeg kan klare mig med mine egne erfaringer eller min egen visdom.

Heldigvis er Herren meget tålmodig med os mens vi lærer, er han ikke?

Trods vor kundskab kan vi nok sørge, men vi behøver aldrig fortvivle. Vi har et lille barnebarn i Seattle i Washington. Der regner det dagligt og således er solen og stjernerne nærmest skjult det meste af tiden, så hun har ikke rigtigt set stjernerne. Vi tror at vi kan lære noget af stjernerne — de er mere klare en vinteraften, ved I. Jeg forklarede den lille pige dette en stjerneklar aften hvor

vi stod og kiggede op i himlen. Jeg smilede over hendes undren ved for første gang at se de mange stjerner på aftenhimmelen.

„Er de der altid når det bliver mørkt, selv om jeg ikke kan se dem?“ spurgte hun. Jeg forsikrede hende at de var der, omme bag skyerne.

„Så er mørket ikke så slemt, vel? Hvis man ved at stjernerne er der.“

Det kan overføres på livet, kan det ikke?”

De erfaringer søster Cannon har gjort gennem årene har gjort hende til en klog og barmhjertig rådgiver for de unge. De lytter til hvad hun siger fordi de ved at hun kender deres problemer, og de ved at hun er interesseret.

„Du kan for en tid gå rundt i sød uskyld, frisk fra dåben. Du kan holde dig til dine forældre og være fuldstændig lydig, for en tid. Du kan lære Guds ord udenad og citere dem til familiesammenkomster, til seminar og i søndagsskolen. Du kan sidde med foldede hænder i kirken og bede og føle dig dydig indvendig. Du kan oven i købet forundre dig over den magt David havde når du hører nogen fortæller historien om ham. Det er altsammen meget godt, for en tid.

***Søster Cannon sammen med
præsident Spencer W. Kimball.***

Så kommer dagen hvor livet er over dig. Du kommer ud i den store verden og skal tænke selv. Nu kommer tiden hvor der skal træffes beslutninger og handles, nu kan du ikke overlade det til profeten eller forældrene eller nogen anden. Gud vil ikke gribe ind når du bliver forfærdeligt fristet. Livet er en prøvestand, ved du. Davids første vanskelighed var kun én kæmpe. Din fjende er måske din bedste ven hvis idealer ikke er så høje som dine. Vi lærer snart at gode hensigter ikke kan vinde den kamp vi kæmper med os selv. Di-

lemmaet skifter fra afhængigheden af andres styrke og vilje til ansvarlighed for sig selv med sin hånd i Guds. Det er dette slaget handler om.

Du er datter af Gud og medlem af hans familie. Når man er medlem af en familie betyder det i reglen at man gør det samme som familien gør — man holder familiens standarder. Man lever som familien lever. Man taler som familien taler. Man viser kærlighed på samme måde som familien. Den godhed man yder, ydes i familiens navn. Og endnu mens alle dine drømme endnu ik-

ke er opfyldt og de tiltagende smerter ofte er slemme, så hjælper det stadig at huske at overhovedet i denne himmelske familie er en patriark som med sin store, omsorgsfulde, uendelige visdom og overordentlige evne til at elske, elsker dig! Mens du er borte fra ham og vandrer her på jorden, idet du gør dig erfaringer og lærer, så venter han på dig. Han venter. Han ønsker at du skal have succes. Han ønsker at du skal komme hjem til ham igen en dag.

Der er ingentvivl om at du har øjeblikke hvor du føler en slags indre længsel, en ensomhed selv om du er omgivet af mennesker. Du har ligesom en evig hjemmév — en svag erindring om du har en særlig forbindelse med vor himmelske Fader. Når du nu ved hvem du er, så bør det gøre en forskel i hvilke ting du gør, samt hvilke valg eller beslutninger du træffer. Når I hver især begynder at udvikle et dejligt, frelsende forhold til Gud, så vil alt andet begynde at falde på plads.

Jeg vil gerne have at alle unge i kirken skal vide at verdslige bedrifter ikke tæller den mindste smule hvis du ikke har Herrens Ånd med dig. Mit personlige mål er at blive mere effektiv til at fornemme når Ån-

den arbejder med mig og hvornår mine egne ønsker står i vejen for dette. Det er heri forskellen ligger. Jeg er ved at lære at takke omgående når jeg føler den dejlige inspiration. Jeg tror det er meget vigtigt. Jeg har personligt lært hvordan Ånden arbejder og set mirakler ske.”

Den personlige standard søster Cannon for mange år siden satte sig med hensyn til at vurdere sig selv, er den samme som vejleder hendes liv i dag: „Kommer jeg som menneske til at ligne Kristus mere og mere?” Søster Elaine Cannon drager nytte af sine tidligere erfaringer for at yde det bedste i de ansvarsopgaver hun har fået pålagt som hustru, mor, bedstemor og nu for tiden som præsidentinde for Unge Pigers hovedbestyrelse i Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige. Hun ved at der endnu er en evig fremtid som hun kan forberede sig til her i tiden. Hun tjener fortsat Herren og hans børn hver dag i sit liv, i håb om at hun kan inspirere de mennesker der kommer indenfor den kreds hun påvirker, til i deres liv at få et ønske om først at søge Guds rige, i bevidstheden om at Herren når tiden er inde vil skænke alt andet. □

DET FJERDE VALDHORN SIMULERER

Ældste Robert E. Wells
De halvfjærds' første Kvorum

Lige før jeg tilsluttede mig søværnets slutningen af 2. verdenskrig gik jeg på Brigham Young universitetet. Jeg spillede trompet og derfor blev jeg bedt om at spille i symfoniorkestret ved en koncert hvor dr. LeRoy Robertson, kirkens mest fremragende komponist i sin tid, var gæstledende.

Mange af musikerne var endnu i militærtjeneste og derfor var der ikke mange indskrevne på universitetet. Vi var dog fast besluttet på at danne et helt orkester, så jeg blev overtalet til at spille valdhorn i stedet for trompet.

Jeg blev hurtigt klar over at den eneste lighed der er mellem de to instrumenter er at de begge to er messinginstrumenter. Jeg opdagede at det var meget vanskeligere at spille valdhorn, især at nå de høje toner. På trompeten kunne jeg lige netop komme op på det høje c, men på valdhorn vidste jeg aldrig om jeg ramte en tone der var høj nok.

Illustreret af Preston Heiselt

Jeg var nervøs allerede ved den første øvelse under den berømte dr. Robertson. Jeg havde aldrig før været i en koncertsal og hørt et helt symfoniorkester, og nu stod jeg lige midt i den mest betagende musik jeg nogen sinde havde hørt. Det forekom mig at der mindst måtte være 50 violiner og alle mulige andre slags instrumenter i et antal der svarede til violinerne.

De tolv kontrabasser til venstre fik gulvet og min brystkasse til at vibrere i takt. Bag mig spillede de andre mes-

singinstrumenter og paukerne. Jeg befandt mig midt i en ny verden med forunderlige lyde. Nu kom det vanskelige stykke der skulle spilles på valdhorn. Alle omkring mig kendte min svaghed med at ramme lidt ved siden af.

Dr. Robertson stoppede orkestret. „Der er ét eller andet galt i valdhornene. Lad os begynde øverst på siden.”

Jeg var flov da jeg begyndte for anden gang. Jeg ønskede ikke en gang til at være den eneste som generede musikken. Det var ganske tydeligt for mig at selv om violinerne klang, hornmusikken gjaldede, violoncellernes varme toner fyldte luften, de store kontrabasser brummede og de andre valdhorn klingede nok så frejdigt, så kunne dr. Robertson stadig høre at jeg spillede forkert, men det ville være umuligt for ham at høre at jeg ikke spillede.

Jeg spillede kinderne ud og bevægede fingrene, men da vi kom til det svære sted i valdhornenes kvartet kom der ikke spor luft gennem mine læber. Til min absolutte rædsel og skam stansede dr. Robertson hele orkestret og annoncerede for alverden: „Det fjerde valdhorn simulerer. Lad os prøve forfra, øverst på siden.”

Det sker let i mange af livets situationer at vi simulerer og tror at det vil gå ubemærket hen, at vi ikke har forberedt os eller ikke gør os anstrengelse. Det er måske nok rigtigt at nogle af vore svagheder kan skjules af de andre i en stor gruppe, men vi ved selv om vi har ydet vort bedste. Vi ved om vi simulerer. Endvidere ved Herren det, og mange flere gange end vi vil indrømme det er

der også en dygtig biskop, missionspræsident eller anden kirkeleder som ved det.

En af vore venner blev indlagt på hospitalet efter en ulykke. En nabo sagde: „Jeg har tænkt mig at bage et eller andet til Sallys familie,” men hun gjorde det ikke. Ved en anden lejlighed sagde hun: „Jeg skal bare have sendt et kort til Sally,” men hun gjorde det aldrig. Dette er blot et par eksempler på hvordan man ønsker at være god mod sin næste, men på en måde simulerer, selv om der sikkert var formildende omstændigheder og gode undskyldninger.

Vi prøver somme tider, mange forskellige steder i verden, at simulere. Hvad med handelsmanden der kunne afslutte et par forretninger mere hvis han forsøgte? Hvad med den arbejder som kunne gøre lidt ekstra ud af et stykke arbejde, men beslutter sig til at det kræver for meget af ham? Hvad med den elev der ikke gør sit bedste i en vanskelig opgave? Det sker ofte at folk i vore dage kun lige giver den tid de skal, stempler deres kort ved kontroluret, er på deres arbejdsplads til tiden, men ikke gør deres bedste og yder ikke alt hvad de kan. Det er en form for uærlighed. Det er ikke op til os at afgøre om vi gør os de anstrengelser vi tror vi bliver betalt for, hvad enten det sker i penge eller karakterer, men det er vores pligt at yde vort bedste.

I vores kirkearbejde er det svært at være så åndeligt forberedt som vi bør være. Somme tider tror andre at hvis vi blot er dér hvor vi skal være og deltager

i møderne, så har vi gjort vort bedste. Men vi ved selv hvornår vi simulerer. Det kræver store anstrengelser at være en åndelig inspiration for de mennesker vi er sammen med. Det kræver regelmæssigt og dagligt studium, mediteren og bøn for at forstå skrifterne. Det betyder at vi ikke må miste besindelsen i en spændt situation. Det betyder at vi aldrig må blive vrede eller sige sårende ord. Det betyder at vi er grundige når man aflægger rapport, forbereder lektier, studerer lektiehæfter og arbejdsanvisninger som gælder den stilling vi har accepteret. Det sker til tider at vi pludselig indsættes i stillinger der synes for store til at vi kan klare dem og som vi ikke har megen forudsætning for. Herren stimulerer os til at udvikle os på denne måde. Herren velsigner os langt udover vore naturlige evner og erfaringer. Det er dog min erfaring at han forventer at vi omgående selv gør noget og erhverver os den kundskab vi mangler. Han giver os lidt tid til at forbedre vore administrative evner og til at få en mere detaljeret kundskab, så vi ikke behøver at være afhængig af ham i alle ting. Vi vil altid have brug for inspiration på de områder vi umuligt kan forstå uden hans hjælp.

Somme tider, når vi simulerer vore anstrengelser, er der en tendens til at vi får en negativ indflydelse på det vi arbejder med. Jeg tænker ofte på beretningen om de to missionærer der kørte på tandem. De var på vej op ad en stejl bakke. Det var vanskeligt at komme op og da de nåede bakketoppen standse de op for at hvile.

Den unge missionær der sad forrest på tandemem bemærkede, mens han dryppede af sved: „Av, det var en stejl bakke. Jeg troede aldrig vi havde klaret den.”

Hans kammerat bevarede fatningen, kiggede ned ad den stejle bakke og sagde: „Jeg er sikker på at vi var røget baglæns, hvis jeg ikke havde trådt på bremsen hele vejen op.”

Hvis vi simulerer eller oven i købet træder på bremsen, mens vi optager en plads på et hold, hvad enten det er sport, i skolen, i kirken eller forretningslivet, så er det ødelæggende for vort samfund. Jeg holder særlig meget af L&P. 58:27, fordi vi her opmuntres til at „virke med iver”. For mig at se betyder iver en ekstra anstrengelse og et særligt ønske. Det betyder at man lægger begejstring i sagen. En mand jeg kender sagde ja til en stilling som rådgiver i en organisation. Han læste ikke lektiehæfterne. Han prøvede ikke på at forstå hvordan programmet passede ind i kirken som helhed. Han beklagede sig over rapporterne og møderne. Han følte det som en byrde og en straf. Han bidrog ikke med noget som helst, men alligevel beholdt han stillingen. Når vi sidder i en ansvarsstilling, så er vi den eneste som kan modtage den nødvendige inspiration for at arbejdet kan gå fremad. Hvis vi simulerer, som den bror jeg nævnte, så bremser vi virkningen i arbejdet, som den missionær der sad på bagsædet. Når vi har accepteret et stykke arbejde, så må vi gøre vort bedste, arbejde fremad og forlænge vore skridt. □

Sådan blev jorden til - set med evangeliske og videnskabelige øjne

F. Kent Nielsen

En af de dramatiske beretninger i 1. Mosebog handler om en katastrofal oversvømmelse som vi kalder syndfloden.

Den verdensomspændende syndflod på Noas tid er af jøder og kristne i tusinder af år blevet accepteret som en historisk milepæl — og lignede overleveringer findes blandt grækerne, mesopotamierne og visse amerikanske indianerstammer. Alligevel betragter verden denne beretning med skepsis i vore dage. De fleste af de nuværende geologiske lærebøger ignorerer syndfloden, latterliggør den eller benytter den som et eksempel på fortidig overtro. Som følge deraf vil sidste dages hellige og andre kristne selvfølgelig også somme tider blive forvirret når de ser at der er konflikt mellem deres tro på skrifterne og deres skoleuddannelse.

Beretningen om syndfloden er et tydeligt eksempel på den forskel der ligger mellem de oplysninger vi får i skriften og vor tids timelige lærdomme om verdenshistorien.

Hvad er det for et syn „videnskaben” anlægger på vores tidlige verden, og som er så dominerende i vor tid? Hvordan er de nået til dette synspunkt? Hvor kan det virke udfordrende for dem der

elsker og tror på skrifternes beretninger om denne samme tidlige verden? Det kunne måske hjælpe hvis vi undersøgte visse aspekter i de tanker videnskaben har gjort sig, så vi derved selv kan blive bedre orienteret og være bedre rustet til at hjælpe andre og vore børn. Vi vil også se på den yderligere forståelse vi får gennem vore dages åbenbaringer, og den evangeliske sammenhæng.

Videnskabens historie

Lad os begynde med at definere hvad *videnskab* er. For en videnskabsmand er videnskaben en metode der anvendes til at søge efter sandheden.

De fleste af os har lært tre—trins—metoden: [1] forestil dig hvordan en ting er, [2] forudse hvad du ville få at se, hvis din forestilling var sand og [3] undersøg hvad der virkelig sker, enten ved at eksperimentere eller ved andre metoder. Når forudsigelserne om det du har forestillet dig svarer til det dit eksperiment beviser, så har vi en korrekt lov eller teori, og kan betragte det pågældende som værende „sandt” — ikke sandt i en absolut forstand, men en forklaring som virker indtil andre observationer viser sig at være i overensstemmelse med det man forestillede sig, eller indtil

der fremkommer en ny teori der giver en bedre forklaring på det samme fænomen. Selv om der hele tiden sker mindre ændringer, er det ikke ret tit at en velfunderet, videnskabelig teori bliver ændret eller forladt. Men der sker store ændringer. Denne proces hindrer at videnskaben bliver en række færdigsyede svar — men gør den til en spændene aktivitet med stadige ændringer.

Enhver videnskabsmand har sikkert drømt om at komme frem med noget nyt der kunne overgå en gammel, veltableret teori. Isaac Newton [1642—1727] og Albert Einstein [1879—1955] hædres med rette, fordi de netop gjorde dette. De så på universet på en ny måde, og derved har de givet os en ny teori og et sæt regler om bevægelse og tyngdekraft.

Alligevel er videnskab for mange ikke længere en metode hvorved man forstår hvordan naturen *virkelig* arbejder, men en bestemt filosofi om hvordan naturen *burde* arbejde. Denne filosofi er blevet en slags supermodel, og enhver metode der foreslås eller enhver observation som ikke passer ind i den eksisterende filosofi bliver automatisk afvist. Accepteringen af denne stive filosofi som har været kendt siden sidst i det 18. århundrede kaldes naturalisme, og den har fået mange mennesker til at afvise beretningen om syndfloden samt andre beretninger som står i 1. Mosebog.

Hvor kommer den naturalistiske filosofi fra? Den begyndte med grækerne, men vi kan se den i det 17. århundrede hvor den gammelkendte tale om forholdet mellem Gud og naturens orden antog en ny skikkelse. Ifølge den vestlige kulturs overleveringer har videnskaben og religionen altid været enige om at

der *hersker* en orden i naturen og at begivenhederne ikke sker vilkårligt. Således har både videnskaben og religionen stillet sig selv visse spørgsmål: Har Gud æren for at have skabt denne orden? Opretholder han den stadig? Kan han eller vil han nogen sinde gribe ind i denne orden ved at forårsage mirakler?

Ifølge den overleverede tro som i vores vestlige kultur bygger på Bibelen, var naturens orden altid underlagt Gud. Men i det 17. århundrede så den „mekaniske filosofi“ naturen som en stor og fuldkommen maskine. Den var skabt af Gud, men fungerer nu på egen hånd. Ud fra denne filosofi var det ikke svært at tage det næste skridt ind i det 19. århundrede til vore dages udgave af den naturalistiske videnskab, som holder på at de selveksisterende, videnskabelige love i sig selv forårsager orden, og ikke Gud. Denne filosofi spørger sjældent hvorfor disse specielle love overholdes fremfor andre eventuelle love — den fastslår ganske enkelt at det er den metode hvorefter universet blev til, altid har været til og altid vil eksistere. Dette verdenslige synspunkt holder fast ved at Gud ikke har nogen direkte forbindelse med naturen. Ud fra dette synspunkt eksisterer og handler Gud — hvis han er til — ligesom mennesket, indenfor naturens rammer.

Denne mekaniske filosofi holder på at mirakler hverken kan eller vil finde sted og at naturen i sig selv ikke har nogen intelligens, ingen vilje og intet formål.

Naturalismen har øvet en stærk indflydelse på udviklingen af astronomi, geologi og biologi. Markisen Pierre Simon de Laplace [1749—1827] var én af hovedfigurerne i den ændrede astronomis filosofi. Han hævdede at det var

Isaac Newton:
Han så universet på en ny måde og derved gav han os
teorien om tyngdekraften.

unødvendigt med en supernaturalistisk forklaring [Gud] for at forklare universets oprindelse, og med en naturalistisk forklaring [videnskabelige love] for at det kunne fungere. Han foreslog i stedet at der var en chance for at nogle skyer havde hvirvlet rundt, ifølge Newtons lov om bevægelse, og at tyngdekraften, hvis der var tilstrækkelig tid, ville producere noget lignende solsystemet. Således antog han at det åbenbare mønster i naturen ikke længere krævede at Gud fik en væsentlig andel i den videnskabelige forklaring. Det hele kunne nu forklares ved en kombination af formålsløshed, ubevidst tilfældighed og nødvendighed. Adskillelsen mellem videnskab og religion, der tidligere var så nært forbunden, havde nu taget sin begyndelse.

Vi kan spore hvordan den samme

fremgangsmåde kom til at virke indenfor geologi og biologi. I 1820'erne krævede de mest udbredt accepterede teorier stadig at Gud fik en plads i deres teorier. George Cuviers [1769—1832] omhyggelige studier af fossiler [forstenede fortids organismer] fastslog at de fleste fossiler bar tegn på liv som nu er uddød, at fossiler der findes i ét lag sædvanligvis ikke findes i andre lag, og at der slet ingen fossiler findes i de lavere lag. Cuvier konkluderede at jorden havde gennemgået en række geologiske tidsaldrer som hver især var karakteriseret ved sine specielle livsformer. Men hvad var der sket med de gamle livsformer og hvor kom de nye fra? Han hævdede at hver tidsalder måtte være afsluttet med en stor katastrofe der ødelagde alt eller næsten alt levende og efterfulgtes af en ny skabel-

se. Denne række katastrofer og nyskabelser har tilsyneladende krævet en skaber.

Forbindelsen mellem denne teori og 1. Mosebog var tydelig for dem der antog dette synspunkt. Syndfloden har netop været en sådan katastrofe. [Men katastrofetilhængerne accepterede dog ikke hele 1. Mosebog. De ville f.eks. ikke acceptere at der havde været et „fald“ fra et liv uden dødelighed, eftersom væsener der ikke er dødelige ikke efterlod organismer. Desuden tales der i 1. Mosebog kun om én skabelse og ikke om en række skabelser].

Således byggede katastrofetilhængerne for det meste på en blanding af videnskab og religion i midten af det 19. århundrede. Så foreslog Charles Lyell [1797—1875], som var den der grundlagde moderne geologi, en anden teori i 1830—erne, og denne teori støttede nærmest naturalismen.

Han baserede til dels sine teorier på det som James Hutton og John Playfair tidligere havde skrevet, og Lyell gik ind for „uniformitarismen“ — tanken om at de nuværende geologiske ændringer kan give en forståelse for alt hvad der tidligere har fundet sted — ikke katastrofer, skabelser eller guddommelig indblanding. Den geologiske proces var ifølge denne teori at der bl.a. havde dannet sig bundfald [at disse fossiler — forstenede organismer, havde samlet sig på bunden af lavvandede have] forekommet hævninger [ved at disse lag med organismerne var blevet hævet over havet], en gradvis erosion af disse stenlag, hvorefter stenene atter var sunket ned under havets overflade hvor bundfældelsen begyndte igen. Denne teori hævdes at være forklaringen på at pludselige ændringer i stenla-

gene kunne finde sted, ikke ved katastrofer, men gennem længere perioder hvor der ikke blev dannet nye sten. Og ligesom Laplaces astronomi, så fremlagde Lyells geologi en naturalistisk teori der ikke længere krævede at Gud var med i hypotesen.

Konsekvenserne for den bibelske beretning i alt dette var tydelig. De geologiske processer sker så langsomt at sådanne forklaringer kræver „et uforvarsligt træk på tidens konto“ [Thomas Chrowder Chamberlin, citeret af Joe Burchfield: *Lord Kelvin and the Age of the Earth*, s. 11. Science History Publications, New York, 1975]. Jordens 6000—årige historie, som Bibelen taler om, var aldeles utilstrækkelig for uniformitarismens geologer. Således blev skabelsens historie smidt over bord, sammen med syndfloden, faldet, miraklerne, beretningerne om patriarkernes tidsalder samt alle de andre „ikke—uniforme“ begivenheder.

Det eneste der manglede var nu bare at Darwin og hans efterfølgere skulle fremlægge en naturalistisk teori for dyrenes og menneskenes oprindelse, så kunne beretningen i 1. Mosebog af mange betragtes som en myte og ikke som historie. Og dersom Adam ikke havde eksisteret og faldet ikke havde fundet sted, så havde opstandelsen og Kristi forløsende offer heller ingen historisk betydning for dem, eftersom disse hændelser ikke kunne ses som naturalistiske, uniforme processer. Og det samme forhold gælder for dem med hensyn til begivenhederne i de sidste dage som de er forudsagt i Det gamle og Det nye Testamente, og for profeterne og åbenbaringerne i sig selv, eftersom det altsammen indebærer Guds overnaturlige ingriben i de menneske-

Charles Darwin:
Hans teori om menneskets oprindelse fik mange mennesker til at betragte 1. Mosebog som en myte.

lærte teorier om naturens orden. Resultatet blev en helt og aldeles tilsidesættelse af Guds andel i jordens og dens indbyggers liv og færden.

Sådanne konklusioner er en dyb bekymring for dem der tror på Bibelen i den vestlige civilisation hvor den „højere kritik“ er blevet forstærket. Således opstod der hurtigt i det 19. århundrede en skole hvor man studerede Bibelen og fandt naturalistiske forklaringer på skrifterne, uden om åbenbaring, profetier og mirakler. Og snart efter fulgte naturalistiske teorier om menneskesamfundenes og institutionernes oprindelse — bl.a. religionen i sig selv.

Det ser ud som om den videnskabelige naturalisme har fejlet alt bort foran sig. Og i dens kølvand fulgte en dyb bekymring hos videnskabsmænd og teologer som længe havde støttet sig til hi-

nanden. De mente at der ét eller andet sted kunne og skulle være plads til troen på Gud, som så pludselig var afsat fra sin stilling som værende absolut nødvendig i den videnskabelige verden, til ikke alene at være unødvendig men også i vejen. Derpå udarbejdede teologer og videnskabsmænd nogle synspunkter hvor man stadig betragtede Gud som skaberen og den som opretholder naturens orden, men samtidig tog man evolutionen med som den fremgangsmåde hvorefter Gud arbejder. Ifølge sådanne synspunkter kunne man tolerere tanken om en Gud når som helst, det betød praktisk talt ingen forskel — så længe han lod være med at gribe ind i naturens måde at arbejde og virke på.

Men sådanne tillem্পninger efterlod en vis utryghed. De efterfølgende ge-

nerationer har ofte ment at det var mere ærligt overfor teorierne, og også enklere, fuldstændigt at afvise Bibelen som et forkert anbragt levn fra en uvidende fortid.

Joseph Smiths budskab

Det var således midt under udviklingen af disse spændinger og uløste meningsforskelle at Jesu Kristi evangelium blev gengivet i det 19. århundrede. Under inspiration af sandheden, som påny blev åbenbaret til Joseph Smith, har moderne profeter med stor kraft drejet det ældgamle spørgsmål en omgang: eftersom Gud i fordums tid udførte mirakler og kaldte profeter, hvorfor skulle han så være holdt op med det? Vidnesbyrdet om Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige var og er nu at Gud stadig kalder profeter, giver åbenbaringer og udfører mirakler til gavn for de troende i vore dage, nøjagtigt som i gamle dage. Det er moderne profeters strålende budskab, og et resultat af vor tids åbenbaring som Helligånden vidner om, det kan bekræftes at der blev givet åbenbaringer i fordums tid.

De åbenbaringer der gives gennem vore dages profeter bekræfter faktisk at 1. Mosebog og andre skrifter er sande: Der skete en skabelse, et fald, en syndflod og en nødvendig forsoning. Det er påny åbenbaret at profeterne som nedskrev de fordums skrifter var i stand til at se gennem tiden og skrive om fremtidige begivenheder. I det gengive evangelium lærer vi at Gud er nært forbundet med naturen, både som dens skaber og opretholder. Og miraklerne viser hans magt over naturens orden. Profeten Joseph Smith belærte omhyggeligt ældsterne i Kirtland om at „tro er . . . det magtprincip” hvorved „verde-

nerne blev dannet efter Guds ord” [*Lectures on Faith*, 1:13—14]. Det var gennem tro at „hele den synlige skabelse” ikke alene blev organiseret, men også kunne „fortsætte i sin organiserende form, og ved hvilken planeterne bevæger sig rundt i deres herlighed” [7:5]. Eftersom „ethvert menneske som har set noget eller det mindste af dette har set Gud bevæge sig i sin majestæt og herlighed”, selv om han ikke lægger mærke til hvordan universets orden fortsætter, fordi „lyset skinner i mørket, og mørket begriber det ikke” [L&P 88:47, 49]. Det er ved denne kraft at alle ting „eksisterer, ved den de opretholdes, ved den de ændres eller forbliver som de er, alt efter Guds vilje” [*Lectures on Faith*, 1:24].

Dette synspunkt som vore dages profeter belærer om viser med andre ord at naturens orden ikke ganske enkelt er givet, således som den videnskabelige naturalisme hævder. I stedet giver den en forklaring på at der eksisterer en sådan orden på grund af visse love som Gud har fastsat og opretholder: „Han har givet alle ting en lov, hvorved de bevæger sig i deres tid og tidsrum.” [L&P 88:42]. Guds magt — eller Kristi lys — „kommer fra Guds nærhed og opfylder det umådelige rum”, og det „er den lov, hvorved alting styres”, og „der er intet rum, i hvilket der ikke er noget rige”, og „alle riger har fået en lov” [L&P 88:12—13, 37, 36].

De love som bevarer naturens orden er „sandhed” som er „uafhængig” og kun findes „i den sfære, hvori Gud har sat den” [L&P 93:30]. Således forstår vi sidste dages hellige hvordan videnskaben kan opdage sandheder om den nuværende orden. Vi sidste dages hellige erkender med andre ord at der er visse

Charles Lyell:
**Han fremlagde en geologisk teori, som ikke længere
krævede at Gud fik andel i jordens skabelse.**

begrænsninger i den ydre uniformitet i vor nuværende, jordiske naturs orden.

Den første begrænsning er at den samme orden eller de samme regler ikke nødvendigvis også gælder andre „sfærer“. Et helliggjort tusindårsrige, en herliggjort celestial verden eller en paradisisk verden før faldet, fungerer tilsyneladende under forskellige former for orden i naturen. Disse verdners orden — som er fuldstændig „naturlige“ for dem — vil virke „unaturlige“ for vores jordiske verden. Forestil jer f.eks. hvordan biologien ville være i en verden hvor der ikke er nogen død. Eller prøv at få den anden lov om termodynamik til at passe [det er den lov der fastslår at al energi som findes i universet er „nedadgående“ [entropiloven]] til en verden med evig fremgang. Det er klart at Gud har anbragt os i en „sfære“,

men der kan være mange andre former for „sfærer“ som vi skal lære om engang i fremtiden. Den anden begrænsning evangeliet sætter i begrebet om uniformitet er at den samme Gud „som holder denne verden i dens bane og som vedligeholder alle verdener og alle ting ved sin magt“ har magt til at udføre mirakler — der for os virker som om det er jordiske undtagelser i forhold til den naturs orden som vi forstår — hvis han ønsker at gøre det. [*Profeten Joseph Smiths Lærdomme*, s. 416—17]. Disse mirakler udføres imidlertid efter højere love end dem der findes i vor „sfære“ og som vi ikke forstår. Således opmuntrer Gud os til at søge hans hjælp, eftersom han har lovet at han virkelig vil udøve sin magt hvis vi søger ham i tro. Mormon irettesatte folket i sin tid fordi de troede at miraklerne var op-

Videnskab og religion har altid været enig om at der hersker en vis orden i naturen og at begivenhederne ikke sker vilkårligt.

hørt. Han skrev: „Kristus har sagt: Der-
som I vil tro på mig, skal I have magt til
at gøre alt, hvad jeg anser for gavnligt.

Thi det er ved tro, undergerninger ud-
føres; . . . om disse ting er hørt op . . .
sker [det] af mangel på tro" [Moroni
7:33, 37]. Hans søn, Moroni, under-
stregede budskabet med at stille frem-

tidige læsere følgende spørgsmål: „Og
nu, o alle I, der har forestillet jer en Gud,
som ikke kan gøre undergerninger, jeg
vil spørge jer, om disse ting er ophørt
[begivenheder som skal finde sted ved
opstandelsen af de døde], som jeg har
talt om? Er enden kommet? Se, jeg si-
ger, nej; og Gud er ikke hørt op med at

være en Gud, som gør undergerninger” [Mormon 9:15]. Forestillingen om at Gud skulle være en maskinmester der havde opstillet en uforanderlig kurs i naturen, er stik imod sidste dages helliges kundskab om ham som en kærlig Fader der ønsker at hans børn skal søge ham i tro og bøn for at de kan få opfyldt deres retfærdige ønsker — om de så skal opfyldes på en mirakuløs måde.

Den tredje ting evangeliet klarlægger for os er at tiden vil ændre naturens orden — selv i vores nuværende, jordiske verden. Da jorden var nyskabt, før faldet, befandt den sig i en paradisisk tilstand og „dersom Adam ikke havde overtrådt, ville . . . alle ting der var skabt, være forblevet i den samme tilstand . . . uden ende” [2 Ne. 2:22]. Både menneskene og dyrene spiste kun planter [se 1. Mos. 1:29—30]. Adam og Eva ville ikke kunne få børn [se 2 Ne. 2:23]. Der voksede tilsyneladende ikke „torn og tidsel” til at besvære menneskene [1. Mos. 3:18]. Dette er kun tre forskelle mellem den tilstand jorden var i dengang og nu. Det er på grund af faldet at „hele skabningen tilsammen sukker og er i veer endnu i denne stund” og „venter i inderlig længsel” på at blive befriet „fra den forkrænkelighed, hvorunder den træller”, hvilket skal ske når forløsningen gør en ende på de nuværende tilstande [Rom 8:22, 19, 21].

De nuværende tilstande på jorden vil få en ende når Kristus kommer for personligt at regere på jorden og for atter at give den sin „paradisiske herlighed” [tiende trosartikel]. For „ligesom Gud skabte verden i seks dage og fuldendte sit værk på den syvende og helliggjorde den . . . således vil Gud Herren ved det syvende årtusindes begyndelse helliggøre jorden” [L&P 77:12].

Den helliggørelse som skal ske af vores sfære vil ikke finde sted som følge af naturens nuværende orden som uniformt følger sin bane. Nej, denne orden vil undergå en drastisk ændring fordi dens skaber og opholder direkte vil gribe ind. Alt levende, ja selv alle jordens elementer „skal blive nye, så min kundskab og herlighed må bo på hele jorden” [L&P 101:25].

Både fordums og nutids profeter har givet en skildring af disse kolossale ændringer. Oliebjerget „skal gå midt over, og jorden skal skælve og rave frem og tilbage” [L&P 45:48]. Herrens røst „skal nedstyrte bjergene, og dalene skal ikke mere findes. Han skal befale det store dyb, og det skal drives tilbage til nordenlandene, og øerne skal forenes til eet land . . . og jorden skal blive, som den var, før den blev delt.

Og Herren, ja, Frelseren selv, skal stå midt iblandt sit folk” [L&P 133:22—25].

Så skal den sande fred komme, eftersom „alt køds fjendskab [skal] ophøre for mit ansigt” [L&P 101:26]. Døden og sorgen får begge en ende. Børn skal leve til de får „et træs alder” og når de dør „skal [de] blive forvandlet på et øjeblik” [L&P 101:30—31]. Dødeligheden fortsætter i tusinde år på jorden under disse stærkt forandrede tilstande, eftersom nye ånder stadig vil modtage jordiske tabernakler gennem fødsel, mens retfærdige forældre har fået det forunderlige løfte at „deres børn skal vokse op uden synd til frelse” [L&P 45:58].

Alligevel vil tilstandene i tusindårsriget undergå en forandring i henhold til Guds plan og vilje. Når de 1000 år er til ende vil jorden undergå en stadig større ændring, den vil „dø” for at dens jor-

Joseph Smith:
Profeten åbenbarede at tro er det magtprincip hvorved
„verdener blev skabt efter Guds ord”.

diske tilstand kan få en ende og den kan blive „forvandlet” og blive en celestial verden, hvilken herlig tilstand den bliver forvandlet til og skal forblive i for evigt. Den skal derefter arves af de retfærdige som også er blevet forvandlet ved den celestiale herligheds opfyldelse. Kristus, der har fuldendt denne jords og dens inbyggeres frelse, vil fremlægge den pletfri for Faderen.

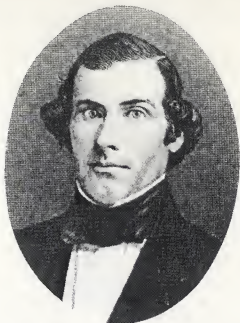
Naturens orden som derpå vil herske på jorden, vil være så meget forskellig fra den vi kender nu at selv om visse profeter har forsøgt at beskrive den, så har vi kun i al sin enkelthed fået at vide at intet øje har set og intet øre hørt, og hvad der ikke er opkommet i noget menneskes hjerte, hvad Gud har beredt for dem, der elsker ham [se 1 Kor. 2:9].

Den uniformitet vi i den sidste ende

kan se i vor sfæres natur er kort og godt stærkt begrænset. Tiden fra faldet indtil slutningen af tusindårsriget beskrives som 7000 år [se L&P 77:6]. Og selv om 7000 år er lang tid i sammenligning med et menneskes levetid, så er den utrolig kort i et evigt perspektiv [og også i moderne astronomiske eller geologiske teories perspektiv]. På 7000 år kan hverken stjerner, jorden eller biologiske arter ændres tilstrækkeligt til at det har nogen betydning i henhold til naturalistiske principper.

Når vi funderer over de postulater som verden bruger for at forklare de millioner af år der skulle til for at danne jorden, så vil det derfor være en hjælp at huske på at alle de nugældende data for geologiske processer bygger på den antagelse at naturens orden som den er nu har fundet sted før vor tid og

Orson Pratt: Han tilskyndede menneskene til at „huske deres skæbnes fremtid og herlighed på denne jord og sikre sig sin evige arv” på den.

også uniformt vil fortsætte herefter. Ifølge dette verdslige synspunkt har Gud, dersom han eksisterer, aldrig grebet ind og han vil heller aldrig gøre det. De åbenbaringer sidste dages hellige har om jorden og Guds forhold til den tillader os imidlertid slet ikke at gøre os den slags antagelser. Vi sidste dages hellige afviser ikke beretningerne i 1. Mosebog — således som mange verdslige har gjort det — vi betragter heller ikke videnskabsmændenes ærlige forsøg på at lære sandheden at kende, som Satans værk [selv om Satan naturligvis vil benytte sådanne synspunkter til at nå sine mål]. Vi gør derimod bedre i tålmodigt at bevare troen på skrifterne og vente til Herren opfylder sit løfte om ved indledningen af tusindårsriget at åbenbare „alle ting, det

forbigangne og . . . de ting på jorden, hvoraf den blev skabt”, hvilket vi er overbeviste om stadig hører til „det skjulte, som intet menneske kendte til” [L&P 101:32—33]. Når sandheden først engang bliver kendt, vil alle de konflikter, der kommer af delvise sandheder, svinde hen. I mellemtiden kan videnskabsmænd [bl.a. mange sidste dages hellige] fortsætte med at supplere os med kundskab om det nuværende, om den jordiske sfære, ja oven i købet også med ideer om hvordan tingene kunne være sket i fordums tid, hvis man forestillede sig at fremgangsmåden virkelig havde været uniform, dersom det var nødvendigt i en længere periode — altsammen kundskab som kunne hjælpe os.

Det er også værd at notere sig at til

trods for de begrænsninger vi har nævnt at moderne åbenbaring giver uniformiteten, så er der stadig en mægtig, overordnet uniformitet i alt hvad åbenbaringerne har fortalt os om jorden og lignede verdener. Der ser ud til at være en guddommelig orden hvorved verdener og deres indbyggere går fremad.

Som Brigham Young belærte om: „Der har aldrig været noget tidspunkt hvor der ikke var verdener som denne og . . . der vil aldrig være noget tidspunkt hvor der ikke vil være verdener der er organiseret og beregnet til at intelligenser kunne bo derpå” [*Journal of Discourses*, 8.81]. „Og sådanne vil til stadighed blive til samt undergå forandringer og gennemgå de samme erfaringer som vi gennemgår . . . og enhver jord, samt folket derpå, vil når deres tid er inde modtage alt hvad vi modtager og gennemgå alle de prøver som vi gennemgår” [*Journal of Discourses*, 14:71—72].

Problemet med uniformitet, således som videnskabsmænd kender den, er måske ganske enkelt at de er for hurtige til at generalisere ud fra alt for små eksempler. Hvis eksemplerne var taget gennem tusindvis af år, i stedet for nogle få århundreder, for at få det hele med om livets cyklus i en verden som vores, lige fra skabelsen til ophøjelsen, hvilket skulle til for at Gud ved sin magt kunne frembringe de ønskede ændringer gennem hele denne periode, så kunne princippet om uniformitet synes godt nok — i det mindst så vidt vi kan se ud fra moderne åbenbaring.

Indenfor dette udvidede syn på en celestial uniformitet, kan man let få plads til den verdensomspændende syndflod, der virker så oprivende ud fra

et strengt verdsligt synspunkt. Det er jordens dåb. Brigham Young påpegede at jorden „adlyder dens skabelses lov, er blevet døbt med vand, vil blive døbt med ild af Helligånden og lidt efter lidt vil blive beredt så de trofaste kan bo på den” [*Journal of Discourses*, 8:83].

Den lov der gælder for en verden som vores ligger meget nær den lov der gælder for dens indbyggere. Jorden har, lige som enhver af os, én tid eksisteret i Guds nærhed før sin jordiske tilværelse, i en ufejlbarlig tilstand. Den har ligesom vi gennemgået et fald og tiltrådt en jordisk tilstand. Den må helliggøres ligesom vi, fødes igen, først af vand og derpå af ånd. Jorden er blevet rensed ved dåbens vand og renselsen ved ild i de sidste dage gør at Helligånden kan bo over hele jorden under tusindårsriget, når jorden, som endnu ikke er herliggjort, vil blive helliget. Det er med jorden som med os, arbejdet for frelse kan kun fuldendes gennem døden, som ændrer dens jordiske struktur hvorefter den opstår i herlighed, så den kan grundlægges på celestiale principper og beholde sin herlighed for evigt.

Som Orson Pratt har bemærket: „Mon ikke et menneske, som ser hvordan jorden hæver sig i universets storhed, får et ønske om at holde trit med den? . . . Åh, menneske, husk din fremtids skæbne og herlighed på denne jord, at du må sikre din evige arv på den, således at du også må blive herliggjort når den bliver det.” [*Journal of Discourses*, 1:333—34]. □

F. Kent Nielsen er assisterende professor i videnskabshistorie ved Brigham Young Universitetet.

